REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
SIROURÌ de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. în Budapesta: la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Numĕr de Dumineca 4).

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare. Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe trei lunĭ 6 corónе. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și insertiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 22.—Anul LXV. Brașov, Dumineca 27 Ianuarie (9 Februarie). 1902.

Dr. Papp Józsi și soțiĭ.

(S) Pe cât e acest nume de românesc, pe atât de adevĕrat Român este și purtătorul lui. *Nomen et omen.*

Cine, chiar și dintre intimissimiĭ sĕi propriĭ, a auḑit vre-odată dela Dr. Papp Jozsi ceva românesc, în vorbă, faptă, ținută, cugetare séu simțĕminte, fie în copilăria lui, fie în etatea lui de bărbat, séu acum la începutul bĕtrânețelor sale?

Și acest om se dă de Român, vorbesce *quasi* „în numele Românilor“, critică politica națiunei române, dă povețe guvernului unguresc, cum sĕ tracteze cu Româniĭ și blaméză pe bieţiĭ sĕi alegĕtorĭ chiorenĭ înaintea obștei celei marĭ românescĭ.

Noi pricepem, din trista esperiență câștigată în cei 30 de anĭ din urmă ai erei constituționale maghiare, ce este politica „din gură în buzunar și vice-versa“, și scim prea bine, că mulți dintre deputațĭ, și între aceștia și Româniĭ de nascere, îșĭ au calculele lor cu deputăția și o privesc numai de „*gradus ad Parnassum*“. Nicĭ în minte nu le vine a-se espune pentru drepturile poporului românesc, séu a reclama măcar contra vr'uneia dintre nenumĕratele nedreptățĭ ce i-se fac în tótă ḑiua. Ei au însĕ cel puțin bunul simț de a nu juca rolul mu-cei, gerându-se de bunĭ patrioțĭ pe contul poporului lor, înegrind politica națională, denunțându-o în tendențele ei și provocând puterea în contra celor ce le-a stabilit și țin de salutar, fiĭ aleșĭ și credincioșĭ ai poporului român.

Ei bine sciu, că rupêndu-se de cătră poporul lor prin aceea, că nu respectéză dorințele și postulatele lui adevĕrate și hotărîrile aleșilor lui, representă în dietă orĭ-ce, numai simțĕmintele, convingerile și aspirațiunile poporului român nu.

Ei tac tăcerea pescelui, orĭ când e vorba de interese românescĭ. Nicĭ altfel nu fac prea mare sgomot în dietă. Se îndestulesc cu câte o vorbire de întroducere, în care se silesc a câștiga bunavoința și grația colegilor lor deputațĭ, pentru-că sunt Românĭ.

Papp Józsi însĕ nu tace. El se avêntă în regiunĭ politice, lui absolut necunoscute, și vorbesce despre lucrurĭ de carĭ nicĭ idee nu are, vorbesce despre „dacoromânĭ“ și despre așa ḑișĭ „Românĭ bunĭ patrioțĭ“; de dragul acestor din urmă solicită la guvern ceva grație, ér' în cât pentru cei dintâiŭ, îl invită a-i suprima în modul cel mai necrutător.

Trăind între Românĭ, nu însĕ cu Româniĭ, Dr. Papp Józsi nu scie nicĭ cine trece aḑĭ de Român „patriot bun“ și cine de „dacoromân“.

Românĭ „patrioțĭ bunĭ“ sunt aḑĭ numai Moldovan Gergely, Dr. Papp Józsi și aceia, carĭ nu numai că n'au ei înșișĭ nicĭ o aspirațiune română, dér reprobă orĭ-ce manifestațiune de viĕță românéscă și se fac uneltele acelor „binevoitorĭ“ ai Românilor, carĭ caută a ne ferici prin maghiarisare, prin contopirea cu rassa maghiară, prin urmare voiesc mórtea nóstră națională. Ér „dacoromân“ este fie-care Român, începênd dela cel-ce pretinde drepturĭ cardinale naționale românescĭ, până la cel-ce „îndrăsnesce“ a-șĭ tipări bilete de visită românescĭ.

Suntem convinșĭ, că Dr Papp Józsi nu e și n'a fost „dacoromân“ nicĭ măcar în acest grad din urmă. Comite însĕ o mare neghiobie și perversitate vorbind despre „dacoromânĭ“, deóre-ce ar trebui sĕ scie, că rĕuvoitoriĭ noștri cu pretinsele „agitațiunĭ daco-române“ inventate de ei, caută a-șĭ spăla și acoperì înaintea tronului, a țĕriĭ și a strĕinătățiĭ tóte volniciile și asupririle comise în contra nóstră. Acestora li-a dat nesăbuitul deputat al Chiorului, Dr. Papp Józsi, cu vorbirea sa nerumegată frivolă și trădătóre, fiișcóia în gură.

Avea Dr. Popp Jozsi destul ce sĕ vorbéscă despre virilism, care face din maioritățile covîrșitóre românescĭ minorităţi, despre comasare, care calicesce poporul, despre justiția scumpă și neințelésă de Românĭ, despre colonisările pe banii țĕrei în dauna Românului, despre școlĭ făcute pe banii bietului popor, dér spre prostirea și maghiarisarea lui. Orĭ décă voia, sĕ vorbéscă despre neajunsurile Chioarului, despre nĕcasul Chioreanului, că el vrênd a-șĭ căuta dreptate și avênd de lucru la administrație trebue sĕ umble pe la Sătmar și Deșiŭ, la depărtărĭ de Dómne feresce; că bieţiĭ ómenĭ n'au un jude român în Șomcuta; că la administrație încă n'au un om de valóre și de încredere al lor; că casa frumósă a districtului, clădită pe baniĭ comunelor, servesce de locuințe private; că Șomcuta e asuprită și înapoiată cu intențiune, și pentru bietul Chiorean nu se face nicĭ o ușurare, nicĭ o îndemânare etc. etc.

În loc de acésta Dr. Papp Józsi se umflă ca „bun patriot“ pe contul Românilor, și face „dacoromânĭ“ pe conaționaliĭ sĕi, carĭ cugetă și simțesc altmintrelea despre românitatea lor, decât dênsul.

Într'adevĕr, décă i-au pus pĕcatele pe Chioreni sĕ se rupă de către corpul cel mare al națiunei și neascultând de inteligența ei umblat de capul lor sĕ-șĭ alégă deputat, atuncĭ făceau mai bine, décă-șĭ alegeau pe candidatul jidov. Acesta ar fi avut póte mai bun simț și atâta tact, că décă nicĭ nu-i lua în apĕrare, baremĭ nu-i blama și înegria așa de amar înaintea lumei maghiare, ca natul lor.

Acuma alegĕtoriĭ șomcutenĭ n'au alt-ceva de făcut, decât a-'l învĕța pe Dr. Papp Józsi într'o adresă frumósă votată acasă de o adunare electorală, ca sĕ-șĭ are și semene moșióra părintéscă și sĕ i slăbéscă de a i mai ferici și ocroti ca deputat.

Sĕrace Chioar! Multe ai greșit cu voie și fără de voie, dér totușĭ un deputat ca acesta n'ai meritat!

---

† Nicolae Cristea.

Scirea despre mórtea asesorului consistorial din Sibiiu, Nicolae Cristea, ne-a emoționat, și va deștepta în sînul poporului nostru adêncĭ regrete.

Luptător brav pentru binele obștesc al bisericei și al națiunei, om conscienţios, Român cinstit și soț de muncă leal, Nicolae Cristea se bucura de stima tuturor.

Era de fire pacĭnic și blând, nu-i plăcea reclama și fala deșértă, ci inclina spre munca modestă. Condus de simțul de echitate și de respect față cu alții, în deosebĭ față cu conaționalii sĕi, carĭ urmăriau același ideal, Cristea, și când avé vederĭ deosebite, se mulțumea a-le susține cinstit, cu tenacitatea proprie lui, care adese-orĭ atingea marginile estreme, dér nicĭ ca preot, nicĭ ca ḑiarist — în care calitate a funcționat mulțĭ anĭ de-a rêndul, — n'a alunecat nicĭ-odată pe povêrnișul discusiunilor pătimașe, nu s'a folosit nicĭ odată de arme și apucăturĭ nedemne și neiertate.

Ca ḑiarist, confrate al nostru, am învĕțat sĕ-l prețuim cu deosebire în urma atitudinei demne și leale, ce a observat'o la 1881, în anul memorabil, când, în calitatea de redactor al „Telegrafului Român“, după hotărîrile unanime ale marei conferențe naționale dela Sibiiu, n'a pregetat a da mâna în tótă sinceritatea cu colegii sĕi dela organul nostru și dela fóia bănățénă de pe atuncĭ; și când—cu tóte divergențele de vederĭ politice, ce au esistat între noi și direcția susținută până la 1881 de cei dela „Tel. Rom.“,—a mers solidar cu noi și s'a silit pe cât numai i a fost cu putință în împrejurările date la acea fóie, timp de trei anĭ cât a mai redactat'o, sĕ

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Fericirea — pe pămênt.

— Legendă. —

...Și bunica povestia copiilor, de tăceau ca nisce șorecuțĭ.

Fericirea mai veni odată pe pămênt, sĕ-șĭ caute patria, care nu și-o putea afla, nicĭ spera, câtă vreme mai sunt ómenĭ în lume. Ea ca toțĭ d-nii cei marĭ din împĕrăția ursitórelor celor bune, călĕtoria incognito, ca sĕ nu fie supĕrată și molestată de cei ce vênéză după favorurĭ. Dér orĭ cât de tainică fù pregătirea ei de călĕtorie, vestea totușĭ merse mai iute decât ea.

Ómenii se adunară pentru primirea ei, în felul cum erau îndatinațĭ. Lume imensă. Sĕracĭ și bolnavĭ, cerșitorĭ și infirmĭ îșĭ aveau rugările gata! Ei voiau sĕ i-le arunce în trăsură. Dér nu-i lăsară sĕ stea în șirul dinainte și cei carĭ voiră a-șĭ face loc prin mulțime spre a ajunge înainte, fură călcațĭ în picióre de cei mai tarĭ, carĭ puseseră cot la cot, încât printre ceilalțĭ nu era modru de a putè strĕbate.

La diferite distanțe stau deputațiunile în gală mare; ele se compuneau din bărbațĭ, carĭ se numiseră înșișĭ membrii ai comitetului. Voiau sĕ cheme Fericirea la ei pe mai mult timp, și spre scopul acesta șĭ-au compus și învĕțat discursurĭ frumóse, bine stilisate. Fie-care spera în secret, că va succede cumva sĕ fie onorat în persónă de visita Fericirei. In scopul acesta se și făcuseră pregătirile cele m i marĭ, un banchet scump cu musică și pompierĭ și iluminații de grădinĭ — întreg aranjamentul, de sine se înțelege, în mod minunat, cum se cuvine pentru un óspe așa de distins. Anunțul despre festivitățĭ fù mai înainte scris și hectografat. Jurnaliștii nu avură nicĭ o ostenélă cu reportajul, căcĭ începênd cu cartea de bucate și ordinea locurilor, până la toastul d-lui casei și toaleta damelor, tóte erau descrise cu precisiune de admirat.

Alții șĭ-au făcut din bună vreme planurĭ cutezate. Ei aveau ascunse sub haine funii și alte instrumente de prins, spre a lua cu puterea lor pe óspele cel înalt, ce-l așteptau. Unul din aceștia fù atât de neprecaut, de-șĭ descoperi planul înainte de vreme.

— „Când va trece Fericirea pe dinaintea mea, o apuc de pĕr“.

Atentatorul însĕ o păți. Tocmai la timp îi succese poliției de a nimici un plan detestabil și a pune la rĕcóre sub zăvor pe omul ce-șĭ propusese de a nimici siguranța publică. Cu ocasiunea acésta, pe lângă tot regretul, păzitorii liniștei publice fură silițĭ a folosì arma.

Dér tóte precauțiunile au fost zadarnice. In ultimul moment Fericirea îșĭ schimbà planul de călĕtorie. Scițĭ, că ea se ferea de orĭ-ce tămbălău și ovațiunĭ, căcĭ nu credea în sinceritatea lor. Delicată ca mirosul de rose sĕlbatice, tremurând ca un fluture timid, și cine ar fi vĕdut'o, n'ar fi credut că-i óspele din țéra zînelor, ci o copilă frumósă, bolnăviciósă, care mai trăesce numai prin deosebita grije a mamei sale — așa părea Fericirea la vedere, și nu se putea cunósce cine e, decât de pe aureola de raze, care lucea din ochii ei mai blând decât lumina sórelui.

Așa înaintà ea departe de tumultul lărmuitor, pe un vîrf de deal solitar, spre a-șĭ lua incognito drumul la vale și a depune în sînul lui darurile ei cele bogate; purcese decĭ la aceia, carĭ nu o poftiau și ale căror inimĭ nu erau stăpânite de dorul după asuprirĭ și răpirĭ.

Un om, care a auḑit despre acésta, se ascunse după o stâncă și aruncà un laț după Fericire. De ar fi așteptat numai un minut, póte că-i succedea s'o prindă. El repetà încercarea și cum se plecà, îșĭ pierdù echilibrul și cădù în adâncime.

Cum mergea Fericirea înspăimêntată că va fi prinsă, privind la tot pasul în jur de sine, se întêlnì pe cărarea dealului cu o țĕrancă bĕtrână, care de cu bună vreme i-a ferit din cale. Fericirea se duse și la ea și sărutà fața copilașului, care durmia în brațele bĕtrânei.

Cu cât mergea mai departe, cu atât mai tare crescea vestea despre splendórea minunatului óspe și tot mai tare și mai tare se audia strigătul: „A venit fericirea, sĕ o ținem aicĭ, sĕ o legăm cu funiĭ, sĕ o pădim sub zăbrele de aramă, ca sĕ nu ne mai scape!“

emuleze cu noi în stăruințele pentru consolidarea partidului național român.

Calea, pe care rĕposatul confrate a pornit împreună și în solidaritate cu colegii sĕi dela celelalte foi române, la 1881, n'a fost nicĭ pentru dênsul presĕrată cu trandafirĭ. El fù luat la ochĭ și în Nov. 1883 fù constrîns a-se retrage dela „Telegraful Român“.

De atuncĭ N. Cristea, fiind răpit de vêrtejul ce l'a produs înființarea „Tribunei“ în vara anului 1884 la Sibiiu, și-a pierdut încetul cu încetul orientarea sa de mai înainte și cu ea și rolul, ce l'a avut între diariștii românĭ.

Pe arena politică îl mai vĕdurăm încă odată distingêndu-se prin francheța și curagiul convingerilor sale și prin purtarea sa demnă. Acésta a fost în procesul intentat pentru memorand comitetului central, ales la 1892, al căruia membru a fost și N. Cristea. Fasiunea sa francă, bărbătéscă l'a distins atuncĭ în mod favorabil, făcênd sĕ reiésă din nou însușirile frumóse ale caracterului sĕu.

N. Cristea șĭ-a suportat pedépsa de un an închisóre de stat cu resignațiune bărbătéscă și nu l'am audit nicĭ-odată cârtind în contra sorții ce i-a impus acéstă jertfă, nicĭ fălindu-se, că a fost martir al causei naționale.

*

Nicolae Cristea s'a născut la 14 Octomvrie 1834 în Ocna-Sibiiului. După absolvarea teologiei la Sibiiu fù primit în cancelaria consistorială. Peste un an, la 1861, metropolitul Șaguna l'a trimis la universitatea din Lipsca spre completarea studiilor sale. La 1863, după-ce s'a reîntors dela Lipsca, a fost numit profesor suplent la seminariul Andreian și un an mai târdiu (1864) luà asupră-șĭ și redacțiunea „Telegrafului Român“, rĕmânênd redactorul acestei foi până în tómna anului 1883.

In 1873 Cristea avansà la postul de asesor referent în senatul bisericesc, pe care l'a păstrat, implinindu-l cu zel și conscienţiositate până la mórtea sa.

Nobleța inimei lui N. Cristea s'a manifestat la tóte ocasiunile, ce i-se dădeau spre a face bine. Astfel de timpuriu îngrijirile sale s'au îndreptat asupra meseriașilor noștri și pentru sprijinul lor a înființat la 1867 „Reuniunea sodalilor românĭ din Sibiiu“. Trei-decĭ de anĭ a fost presidentul acestei societățĭ, care în urmă, drept recunoscință, l'a ales president onorar al ei.

*

Étă în scurt momentele principale din vieța mult regretatului Nicolae Cristea. El a murit sĕrac, dér ne-a lăsat o amintire bogată de fapte bune, de credință, abnegațiune și spirit nobil de jertfire.

Odihnéscă în pace și binecuvêntată fiă-i memoria!

Revista politică.

Ședințele dietei unguresci sunt érășĭ interesante. Partidele profită de *desbaterea budgetară*, pentru a-șĭ spune fie-care, prin oratorii lor, părerile asupra politicei guvernului, a lăuda séu a combate. Cei mai mulțĭ din vorbitorĭ s'au ocupat de starea economică a țĕrii, pe care o găsesc cât se póte mai tristă și îngrijitóre, fac responsabil guvernul pentru aceste stărĭ și propun și ei mĕsurĭ de îndreptare a rĕului. In cadrul și pe tema acésta discusiunea pare a nu mai avé sfîrșit. In deosebĭ oratorii din oposiție sunt de-o fecunditate proverbială în desfășurarea de „argumente“ pentru întroducerea teritoriului vamal independent al Ungariei față de Austria. La aspră critică e luat și sistemul actual de dărĭ și contribuțiunĭ și o sumă de alte afacerĭ de interes public, cu mănuirea cărora partidele din oposiție nu sunt mulțumite.

*

Decât tóte acestea mai interesantă este *discuțiunea*, ce s'a încins și se urméză încă *asupra cestiunei naționalităților*. Motiv la acésta a dat, precum scim, vorbirea deputatului săsesc Dr. Lindner, care deși era ținută în terminĭ fórte moderațĭ, a avut darul de a deștepta furia turbatului șovinism maghiar în contra națiunilor nemaghiare: Românĭ, Slovacĭ, Germanĭ, Sêrbĭ. Furia a cuprins de-odată nu numai pe kossuthiștii din stânga estremă, dér și pe guvernamentalĭ și poporalĭ de-o potrivă. In tóte ședințele din sĕptĕmâna acésta s'au ridicat rênd pe rând bălaurii șovinismului desmățat, ca sĕ strige cât îi ține gura, că pe pămêntul acesta n'are îndreptățire de esistență și de înflorire, decât limba și cultura maghiară, că statul acesta este „stat național maghiar“, că toțĭ trebue sĕ se închine ideii maghiarismului cutropitor, că legile sunt croite pentru a garanta față cu naționalitățile superioritatea rassei maghiare, ca „rassă dominantă“ și „singur alcătuitóre“ de stat etc. Ba s'au aflat oratorĭ, carĭ au dis, că în țĕrile de sub coróna Sf. Ștefan toțĭ trebue sĕ vorbéscă unguresce, toțĭ trebue sĕ se contopéscă cu „națiunea“ (maghiară) nu numai în limbă, ci și în sentiment și gândire — sĕ se facă, dér, una cu Ungurii în tóte și în tot, că numai atuncĭ va fi bine. Nicĭ Ludovic Kossuth, cel care voia sĕ-i facă pe toțĭ Maghiarĭ în timp de 24 óre, n'a vorbit mai strașnic înainte și la 1848.

*

Dintre cei 4 Slovacĭ, carĭ au întrat în dietă, la desbaterea budgetului a luat cuvêntul Francisc *Veselovsky*. A vorbit în spiritul blândeței și moderațiunei și a espus într'un discurs cumpĕtat o parte din durerile și gravamenele Slovacilor. Veselovsky a spus, că Slovacii sunt „aderenții unității și indivisibilității țĕrii“ și că principiul unității națiunei politice ungare îl admit așa cum este formulat în legea dela 1868 (artic. 44). Dér în interesul esistenței cultivării și desvoltării popórelor nemaghiare din patrie, Slovacii cer, ca limba acestor popóre în ținuturile pe unde locuesc în masse sĕ se pótă întrebuința în tóte școlele până la universitate, la comună, orașe, comitate, la judecătorii și municipii. Drepturile acestea le pretind Nemaghiarii pe basa dreptului natural, divin și legal și pe basa legei naționalităților. Mai spuse Veselovsky, că negligiarea limbei îl disgustă pe popor, îl sĕracesce și-l ruinéză și că de aicĭ se esplică și emigrarea Slovacilor în America, unde se bucură de cea mai mare libertate și-șĭ pot folosi limba lor etc.

Și ce gândițĭ, cum i-s'a rĕspuns lui Veselovsky din partea maghiară? Un deputat Haidyn a dis despre Slovacĭ, că sunt „panslaviștĭ“, altul tot din tabĕra guvernului (Hodossy) a spus, că ceea-ce pretinde Veselovsky se opune cu spiritul legei de naționalitate și e „primejdios“ pentru stat.

Nu așteptațĭ dér drepturĭ voi Românilor, Slovacilor, Sêrbilor, etc., căcĭ decă vi-s'ar da, statul, adecă Maghiarii, ar fi primejduițĭ și împiedecațĭ în realisarea visului lor de-o Maghiarie mare și tare. Nicĭ legea naționalităților sĕ nu așteptațĭ sĕ se esecute cum o interpretațĭ voi, ci pe cum îi taie capul pe Maghiarĭ. Orĭ dóră n'a spus'o maghiaro-sĕcuiul Sebess, îndată după Hodossy, că „legea naționalităților e calul troian, care dă ajutor dușmanilor națiunei de-a întra în șanțurile statului național maghiar“?

Pentru-ca tabloul sĕ fie complet și pentru-ca gogorița pretinsului pericol ce-i amenință pe Maghiarĭ din partea naționalităților sĕ fie invocată cu succes, deputatul maghiaro-sĕcuiŭ Sebess Dénes a descris în ședința dela 6 Febr. raporturile de naționalitate în Ardeal, unde „Valahii“ s'ar întări tot mai mult, ér Ungurii ar slăbi. Unicul bastion, dise, contra puterii „valahe“: Sĕcuii, încă s'a dĕrîmat și „Sĕcuii nu mai pot resista față cu acțiunea economică a „Valahilor“. — Vai de mine!

Capacul la tóte l'a pus însĕ deputatul Nessi, care printr'o interpelație adresată ministrului Wlassics a cerut scóterea limbei germane din tóte școlele primare din Budapesta, decă e, ca Budapesta sĕ fie „națională maghiară unitară“.

Una din foile apropiate de guvern ne spune, că mai sunt la rênd o sumă de oratorĭ, carĭ vor lua cuvêntul în cestiunea naționalităților. Sĕ-i vedem ce vor mai dice, cum se vor achita de rolul de acrobațĭ politicĭ și ce arme vor mai folosi în contra naționalităților. La urmă, póte, l'om audi érășĭ pe ticluitorul de frase și sofisme Coloman Szell.

*

La 4 Februarie n. „*Reichsrath*“-*ul austriac* șĭ-a reînceput activitatea. In tot timpul vacanței parlamentare nu s'a făcut în Austria nicĭ o schimbare esențială. Au rĕmas stările vechĭ de nesiguranță pe terenul politicei interne, cu tóte că frecările și animositățile dintre Cehĭ și Germanĭ nu s'au accentuat cu atâta înverșunare în publicitate. Adevĕrat, că în ședințele comisiunei budgetare Cehii șĭ-au accentuat postulatele lor naționale, oposiția lor însĕ pare așĭ fi mai pierdut ceva din asprimea ei, decă vom considera spiritul intrasigent și obstrucționist de mai înainte. Nu se póte dice însĕ cu tóte acestea, că între Cehĭ și Germanĭ s'ar fi încheiat un armistițiu, fie măcar de durată cât de scurtă, deși guvernul șĭ-a dat marĭ silințe a împăciui elementele, carĭ se rĕsboesc. Că óre parlamentul redeschis fi-va capabil de lucrare?—La întrebarea acésta nu se póte rĕspunde de-ocamdată cu siguranță. Nicĭ budgetul nu este încă deplin asigurat.

„Deșteptarea“ din Cernăuțĭ îșĭ esprimă îngrijirile cu privire la situația grea a *clubului român parlamentar*, mai ales după-ce clubul s'a manifestat în sesiunea trecută prin trei oratorĭ în trei direcțiunĭ deosebite, nimicind astfel înaintea parlamentului vada clubului și făcêndu-l incapabil de acțiunĭ cu succes.

*

n 5 Februarie n. *archiducele Francisc Ferdinand*, presumptivul moștenitor de tron, a plecat *la Petersburg*, ca sĕ facă o visită curții imperiale rusescĭ. Se dice, că acésta călĕtorie sĕ face cu scop, ca archiducele sĕ mulțuméscă Țarului, pentru-că l'a numit general rusesc de cavalerie. Sĕ nu uităm însĕ, că archiducele s'a dus la Petersburg în calitate de moștenitorul tronului unei împĕrății, visita lui prin urmare va fi avênd și alte motive și scopurĭ politice. Pressa strĕină, mai ales francesă și ruséscă, légă de acéstă călĕtorie combinațiunĭ de natură politică însemnată. Se dice anume, că ea are de scop a face sĕ fie restabilită înțelegerea ruso-austriacă privitóre la Balcanĭ, înțelegere făcută la 1897 din incidentul visitei monarchului nostru la Petersburg. Ințelegerea acésta a fost slăbită prin evenimentele ultime din Balcanĭ și adversarii ei și-au dat tóte silințele a-o nimici. In general dis, visita archiducelui Francisc Ferdinand la Petersburg e considerată ca o apropiere și mai strînsă între dinastiile de Habsburg și ca un pas important în scopul de a face sĕ dispară orĭ

Într'aceea magistratul nu se lăsà influințat de emoțiunea massei și primì scirea cu nepăsare. De alt-cum strigătele acestea erau cam ordinare: „Fericirea e aci!“, și și dup'aceea se adeveria, că a fost rĕtăcirea personificată. Revisiunea pasaportului însĕ se făcuse prea superficial și nu mai voiau sĕ cadă în erórea acésta.

După esperiențele de până aci însĕ trebuiră sĕ recunóscă, că tóte semnele arată, că ea este. Cu precauțiune și pentru orĭ-ce eventualitățĭ zîna fù fotografiată antropometric, îndată-ce o putură prinde. Mai fù apoi descrisă cu deamĕruntul, și în fine veniră la convingerea, că în realitate nu-i alt-ceva, decât un „vêntură țéră“.

Dér ce era sĕ încépă acum cu ea? Propunerea, ca sĕ fie simplu confiscată și în modul acesta scósă total din lume, câștigà mulțĭ aderențĭ; se adeverì însĕ, că praxa confiscărei încă nu-i destul de lămurită.

„Cine vré sĕ mĕ prindă, pe acela 'l lovesc peste degete; cine voesce sĕ dea în mine, orĭ sĕ mĕ prindă, cine ar alerga după mine, acela 'n fugă 'șĭ va frânge mânile și piciórele, și cine ar cuteza sĕ mĕ rețină cu puterea, acela ține mórtea 'n brațe și nimenĭ din voi nu póte forța un rîs.... eu merg, unde-mĭ place! Arătați-mĭ casa, în care locuesce acela, pe care voi îl iubițĭ mai mult și eu voiŭ merge la el sĕ-l umplu de bunătățĭ, încât din splendórea avuțiilor sĕ cadă și asupra vóstră!“

Conduseră Fericirea cu alaiu mare la un castel înalt, splendid, puternic, ale cărui porțĭ erau larg deschise. Fericirea fù primită cu marĭ onorurĭ.

Dér când prindea a-se însĕra, apărù la pórta palatului o figură întunecată cu larvă pe față.

„Deschidețĭ și mĕ lăsațĭ înlăuntru“, poruncì ea, „orĭ unde merge Fericirea, eu trebue sĕ fiu în călcâiul ei“.

Și ea-șĭ ridicà voalul cel întunecat.

„Cine eștĭ tu?“ o întrebară veghietorii înspăimântațĭ, „tu, a cărui privire ne înghiață sângele 'n inimă și a cărei suflare e rece, ca suflarea morțiĭ?“

„Eu sunt sora cea mai mică a Fericirei, eu sunt *Durerea*. Și orĭ cât ar merge iubita și slăvita soră înaintea mea, eu o urmez pas de pas și o găsesc tot-déuna, orĭ unde s'ar pitula ea și piciorul meu calcă florile, ce au rĕsărit sub al ei pas. Dațĭ loc!“

Armele helebardilor se încrucișară înaintea ei. Dér la lina-i mișcare cădură armele din amorțitele brațe ale portarilor. Negenată străbătù Durerea înlăuntru, până în cele mai ascunse odăi ale palatului.

„Unde-i Fericirea?“ întrebà ea.

„A fugit dinaintea ta“, 'i rĕspunse o voce, „privesce colo înlăuntru“.

Aci era un cabinet înalt, îmbrăcat în postav negru. Un miros înădușit eșia din multe florĭ veștede. In feșnice de argint ardeau lumînărĭ de céră și între ele un sarcofag. La capul lui sta Fericirea ținênd mâna scutitóre peste cadavru.

„Tu șirétо“, strigà Durerea, „acesta e unicul loc, din care nu te pot alunga“...

(După *Ottokar Tonn-Bergler.*) **I. P. R.**

ce neînțelegerĭ dintre Austro-Ungaria și Rusia.

Mult s'a vorbit sĕptĕmâna acésta despre *acțiunea Olandei* în favorul încheierii păcii între Englesĭ și Burĭ. Guvernul olandes a trimis guvernului engles o notă, în care întrébă, că óre o putere neutrală nu-șĭ póte oferi bunele ei servicii, pentru-ca sĕ se facă cu putință un contact între ceĭ carĭ se rĕsboesc, și astfel sĕ se pótă tracta despre pace? Guvernul olandes, ḑice mai departe nota, bucuros ar propune representanților Burilor, carĭ petrec în Olanda, de a merge în Africa și a-se pune acolo în contact cu conducĕtorii Burilor, apoi reîntorcêndu-se în Europa cu autorisațiunĭ, sĕ se facă posibilă tratarea despre pace și încheierea ei. Acestor representanțĭ însĕ ar trebui sĕ li-se dea *salvus conductus* și libertatea de a comunica pe cale telegrafică.

Guvernul engles a rĕspuns, că Anglia ține strîns la hotărîrea ei de a nu primi intervenția unei puterĭ streine. Decă representanțiĭ burĭ din Europa doresc *salvus conductus*, ei pot sĕ-l céră, și guvernul va decide conform gravitățiĭ motivelor ce vor invoca. Anglia însĕ nu află necesară mergerea lor în Africa, Burii au acolo pe Steyn și Schalk-Burger cu carĭ mai ușor s'ar pute ajunge la ințelegere, punêndu-se ei în contact cu Kitchener, care a primit ordin, ca orĭ-ce propunere făcută cu scop de a iniția tractărĭ pentru încheierea rĕsboiului, s'o comunice îndată la Londra. Din causa acésta guvernul engles a decis, ca negocierile de pace sĕ se facă în Africa, ér nu în Europa.

Intr'aceea se anunță din Bruxella, că acțiunea guvernului olandes nu va avé nicĭ un resultat, de-óre-ce președintele *Krüger* a declarat, că toțĭ conducĕtorii burĭ țin morțiș la *condiția independenței depline* a statelor bure, condiție de care Anglia nu vré sĕ audă. — De altă parte ministru-președinte engles *Salisbury* a ținut alaltăerĭ un discurs la un banchet, în care a respins cu hotărîre încercarea Olandei de a mai face pașĭ în interesul păcii. Anglia, ḑise el, nu e în contra păcii, dér ea e firm decisă a duce la bun sfîrșit opera începută în Africa-de-Sud. Posibilitatea încheierii păcii și-o închipuesce Salisbury așa, că Burii trebue sĕ recunóscă drepturile regelui Edward, adecă Transvaalul și Oranje trebue sĕ devină colonii englese. Probabil, că declarația lui Salisbury a fost motivată de enunciațiunea representanților burĭ din Europa, că fără de garantarea independenței republicelor, Burii nu se vor împăca.

Rĕmâne așa-dér, ca rĕsboiul sĕ se continue.

Revisuirea legii naționalităților. „*Egyetértés*“ spune, că partidul independent 48-ist a luat hotărîrea, ca deja în decursul desbaterei budgetare sĕ depună pe biroul camerei un proiect de resoluțiune în afacerea *revisuirei legii naționalităților*.

Sĕcuii și Românii.

În dieta ungară cel mai năprasnic apĕrător al Sĕcuilor este Sebess Dénes. Acest deputat tot mereu strigă, că Sĕcuii pier și că bălaurul, care îĭ înghite de vii, este poporul român. „Nu lăsațĭ sĕ piară Sĕcuii! Dațĭ ajutor grabnic, că se prăpădesce statul ungar“ așa sbiară Sebess în dieta din Pesta.

Este interesant a cunósce, ce a ḑis acest deputat în ședința de Joi a dietei:

„Guvernul — ḑice Sebess— nu-și face datoria și nu'și dă tótă silința, ca sĕ zidéscă statul național maghiar.

În Ardél mai nainte legile țĕrii nu recunosceau de cât trei națiuni (Ungurii, Sĕcuii și Sașii) și trei religiuni (Catolici, reformațĭ, luteranĭ și unitarĭ) După revoluție s'au făcut alte legĭ, din carĭ numai Românii au avut câștig.

Românii din Ardeal au o țintă mare, sĕ-și facă o împĕrăție a lor, Daco-România, sfășiind țera ungurésca.

Speranțele Românilor, de la împĕratul Iosif II, sunt îndreptate spre Viena. La început Românii au primit cu bucurie unirea Ardealului cu Ungaria, dér pe urmă i-au resvrĕtit cei din Viena și au luat armele în potriva ideii de stat maghiar.

În România, în politică și în societate, nu'și bat capul cu alta, decât cu aceea, cum sĕ rupă Ardealul de cătră Ungaria.

Legea naționalităților s'a credut, că va aduce curentele de rasă la brasdă, dér ne-am înșelat, căci legea acésta este o literă mórtă, un trup mort, care împuțesce „aerul sfânt al ideii de stat național“, cere deci, *ca sĕ se ștérgă acéstă lege*.

Primul resultat al legii naționalităților a fost *pasivitatea Românilor*. Acéstă pasivitate este o mască primejdiósă, căcĭ sub masca acésta au dus în luptă biserica, școla, institutele de credit, în lupta politică. Sub masca acésta vréu Românii se sfâșie unitatea Ungariei.

Sĕcuimea a fost un mare zăgaz în drumul tredințelor românescĭ. Conducĕtorii românĭ au vĕḑut acésta și au pornit contra Sĕcuimei lupta economică. Astăḑi s'au încuibat în Sĕcuime o mulțime de Românĭ, așa că nu mai este curat maghiară. - Ar trebui sĕ sară guvernul în ajutorul Sĕcuilor.

Decă permitem, că locul poporului sĕcuiesc sĕ-l ocupe o rassă streină, cu tendințe streine și cu ochii îndreptațĭ spre o țéra streină, atuncĭ sĕ sciți, că Ardealul e pierdut!“

Așa a vorbit deputatul Sebess Denes Joia trecută în parlament!

Liturgia maghiară.

Cetitorii noștri au cunoscință despre mișcarea, ce au început-o nisce nesăbuițĭ pentru a întroduce în locul limbei slave limba maghiară în biserica greco-catolică ruteană.

Se scie, că dela Roma n'au putut căpĕta rĕspuns pe placul lor. Cu tóte acestea ei nicĭ acuma nu se astîmpĕră și se sbuciumă mereu, că dóră, dóră vor reuși cu planurile lor, că apoi lasă numai pe ei, vor întroduce ei limba maghiară și în biserica românéscă, și atuncĭ preoții românĭ nu vor mai cânta din altar: „Ușile, ușile cu înțelepciune, sĕ luăm aminte!“— ci: „Az ajtókat, az ajtókat bölcseséggel figyelmezzünk!“

In ședința dela 6 Februarie s'a vorbit chiar și în dietă despre liturghia maghiară.

Deputatul, care a vorbit despre acésta se numesce Rabár Endre și a ḑis următórele:

Rabár Endre: Precum nu este dogmă bisericéscă în biserica catolică, ca sĕ facă slujba în limba latină, tot așa nu-i dogmă bisericéscă ca greco-catolicii sĕ țină slujba în limba veche slavă. Cu tóte acestea greco-catolicii „maghiarĭ“ nu pot căpĕta din Roma dreptul de a avé slujbă maghiară. Din Roma a venit poruncă la episcopii greco-catolicĭ, ca sĕ oprescă slujba ungurescă și sĕ ardă tóte cărțile ungurescĭ. (Unii deputațĭ strigă: Ne mai pomenită îndrăsnélă)!

Rakosi Victor: Poftim, și încă se plâng naționalitățile, că sunt prigonite. Din contră, noi Ungurii suntem prigonițĭ în țéra nóstră, dér Românul póte sĕ fie Român și Rusul Rus în țéra ungurescă.

Kubik Béla: Cum putem noi răbda acest lucru! Ce face guvernul? (Sgomot mare. Președintele sună clopoțelul).

Rabár Endre: Episcopii greco-catolicĭ au scris la Roma, ca papa sĕ nu îngăduie limba ungurescă în biserică. Ér de acolo au întărit, ce au scris episcopii, și a venit înapoi poruncă, ca sĕ se întroducă încetul cu încetul éră limba slavă. Noi însĕ nu ne vom lăsa, ci vom tot ciocăni la porțile Vaticanului și vom merge și la Maiestatea Sa, vom cere și dela guvern, ca sĕ ne ajute.

Szell Kalman ministru-președinte: Eu nu sunt papa dela Roma, ca sĕ pot împlini acéstă cerere.

Ratkay László: Cestiunea acésta nu este numai cestiune bisericéscă, ci și națională. Înainte de tóte trebue sĕ fie cineva „patriot“ și numai după aceea creștin. Sĕ spunețĭ la Roma, că Dumneḑeu ascultă rugăciunile în orĭ-ce limbă, nu numai rusesce. Așa trebue sĕ vorbițĭ la Roma, și atuncĭ nu cred sĕ nu îngăduéscă liturgia maghiară!

ULTIME SCIRI.

Viena, 8 Februarie. Comisiunea budgetară a primit fondul de disposițiune cu majoritate de voturĭ. Toțĭ vorbitorii au declarat cu acésta ocasiune, că este neapĕrat de lipsă a-se da ministruluĭ-președinte Koerber tot sprijinul parlamentului în negocierile cu Ungaria, pentru pact.

Petersburg, 8 Febr. Archiducele Francisc Ferdinand a sosit aicĭ aḑĭ după amiaḑĭ și a fost primit la gară de Țarul și de marii ducĭ. Archiducele a făcut îndată o visită împĕrătesei.

Sofia, 8 Februarie. Karandjulov, asasinul ministrului de instrucție, Kancev, era de origine din Macedonia. El fusese profesor, însĕ de trei anĭ era fără catedră. Era în etate de 32 anĭ și solicita acum o catedră în Sofia. Ministrul i-a rĕspuns, că în Sofia nu este o catedră vacantă, decă primesce însĕ, îl va numi în provincie, ceea-ce Karandjulov a refusat. Asasinul a descărcat șése glónțe asupra ministrului ér cu o șéptelea s'a sinucis. Se ḑice că a comis faptul într'un acces de nebunie. In decurs de câțĭ-va anĭ acesta este al treilea ministru, care móre asasinat.

New York, 8 Februarie. In Venzuela se întinde revoluția. Trupele guvernului au suferit o nouă înfrângere, cu care ocasiune a căḑut în luptă și generalul Urbaneja, mâna dréptă a președintelui Castro. Din Columbia au venit nouĕ trupe revoluționare sub conducerea generalului Panaloza.

Centenarul lui Heliade.

Dumineca trecută s'a sĕrbătorit în Bucurescĭ, conform programului stabilit, împlinirea a o sută de anĭ dela nascerea lui *Ion Heliade Rădulescu*.

Bulevardul Academiei era bogat pavoazat. Lângă statua lui Heliade era ridicată o tribună pentru oratorĭ.

De jur împrejurul statuei se remarcau următórele corone: a Ligei Culturale, de frunḑe de stejar; a partidului conservator, de crinĭ, cu inscripția: marelui patriot Heliade Rădulesçu; a adunărei deputaților, de florĭ naturale, cu inscripția: Lui Ion Heliade Rădulescu; a Teatrului național, de camelĭĭ; a Școlei de băiețĭ nr. 10 și a Societățiĭ lucrătorilor tipografĭ „Gutenberg“.

* * *

La órele 2 d. a. — scrie „Epoca“ — întregul Bulevard al Academiei și grădina din jurul statuei lui Heliade, erau înțesate de lume.

Liceele din capitală: Sfântul Sava, Mihai Viteazu, cu fanfara, Lazăr, Mateiŭ Basarab, Cantemir, școlele comerciale și tóte școlele primare de băiețĭ din Capitală cu directoriĭ și profesoriĭ respectivĭ.

Studențimea universitară represintată printr'o delegațiune din sînul „*Uniunei studențescĭ*“, în sfîrșit lume din tóte straturile societățeĭ venise sĕ depună în fața statuei nemuritorului bărbat prinosul de admirație.

Au mai asistat: Delegațiunea Senatului, compusă din d-niĭ Mișu Schina, dr. Bucsenescu și Constantinescu-Rîmniceanu; Delegațiunea camerei, compusă din d-niĭ Em. Porumbaru și Stănculeanu. Comitetul pentru organisarea serbărei, compus din d-niĭ N. Crătunescu, Dim. Aug. Laurian, general Tell, C. Boerescu și Ștefan Sihleanu. Familia lui Ion Heliade Rădulescu era representată prin d-l Ion Ion Heliade Rădulescu, fiul marelui patriot, împreună cu fiĭ sĕi, Maica starița Sofia Ion Heliade Rădulescu, sora lui Heliade, d-ra Virginia I. H. Rădulescu.

Apoi, d-niĭ Palladi, fost ministru de finance, Procopie Dumitrescu, primarul Capitalei, Adamescu, din partea ministerului de instrucție, d-l Slătineanu, consilier comunal, Saba Ștefănescu, directorul liceului sf. Sava, într'un cuvênt representanțĭ ai tuturor autoritățilot constituite ale Statului, armată, instituțiunĭ de înaltă cultură, magistrațĭ, profesorĭ, etc.

Seria discursurilor o începe d-l *Gr Tocilescu*. Literatura, ca și sciința își are regiĭ ei, începe oratorul. Regiĭ sciinței și ai literaturei însĕ nu sunt creațĭ de vre-o putere, séu de capriciul unuĭ popor, ei se crează prin ei înșișĭ, prin puterea geniului și operilor lor, și acel fel de regĭ îĭ are orĭ-ce popor, îĭ avem și noi Româniĭ.

Aceștĭ regĭ trebuesc sĕrbătorițĭ pentru-că sunt regiĭ noștri naționalĭ, regiĭ noștriĭ ieșițĭ din mijlocul nostru, regiĭ cărora le datorim existența nóstră intelectuală, și trebuesc sĕrbătorițĭ în așa fel, trîmbițând dela un capĕt la altul al țĕrei, luând parte la sĕrbătórea cu mic cu mare, copiĭ, femei și bărbațĭ.

Heliade este părintele pressei, al poesiei, școlei, teatrului românesc, este acel fruntaș, care a luptat cu greutățĭ de neînvins și a suferit cum nu se póte descrie, pentru-ca poporul românesc sĕ fie ceea-ce este aḑĭ.

A-l sĕrbători pe acest erou național, este a îndeplini o sfântă datorie și un act de proprie iubire de neam.

Amintindu-ne de eroiĭ noștri, de faptele neasemĕnat de marĭ ale lor, ne îmbărbătăm prin ei în munca, ce o ducem în aceste vremurĭ grele.

Monumentele sunt destinate sĕ păstreze amintirea eroilor și lucréză cu multă putere în ce privesce buna conduită, buna îndrumare în viitor a unui popor.

Așa cum stă Heliade în fața nóstră, par'că e un judecător, care ne întrébă:

— Ce ațĭ făcut voi, pentru carĭ eu am muncit atâta? La ce sfîrșit ațĭ dus opera începută de mine? Ce s'a făcut talantul, pe care vi-l'am încredințat?

Ér noi, carĭ am lucrat sub aripa lui, sub imboldul marilor luĭ fapte, putem fără preget rĕspunde:

— Părinte scump al românismului, munca ta nu s'a zădărnicit, talantul tĕu n'a fost aruncat pe pĕmênt sterp, ér opera ta a fost condusă la bun sfêrșit; privesce în jurul tĕu și veḑĭ, că grăesc adevĕrul.

In locul acelei școlĭ dĕrîmate, în care tu acum trei sferturĭ de veac, la lumina unui opaiț, ai început opera de redeșteptare a neamului românesc, astăḑĭ s'a înălțat palatul Universitățeĭ în care tinerile vlastare ale neamului tĕu vin sĕ învețe cultul sciinței și al patriei.

Opaițul de altă-dată astăḑĭ a devenit luceafăr luminător al neamului românesc.

Privesce în jurul tĕu, școlile, începênd dela cele în carĭ se învață alfabetul, până la cele carĭ formézâ definitiv pe conducĕtoriĭ sórtei acestui scump popor, delegațiĭ din partea armatei, ministerelor, clerului, magistraturei, pressei și teatrului, carĭ cu toțiĭ au venit sĕ intoneze imnul de glorificare a faptelor tale

Așa-i, umbră a celui mai desĕvêrșit bărbat al României, că în viéța ta nu te-ai ostenit de géba, că sĕmința pe care tu ai aruncat'o, a căḑut pe pĕmênt bun și ródele pe care le-a dat, sunt acelea visate de tine?

Și acum, sufletul tĕu, care s'a coborît pentru câte-va clipe în mijlocul nostru, din înălțimea strălucitóre în care se scaldă, pentru-ca sĕ ne îmbălsămeze sufletele nóstre încercate, póte în liniște sĕ se reîntórcă în sferele-i senine încredĕtor de isbânda poporului, care la începutul veacului al 20-a te sĕrbătoresce.

Tu ne vei călăuzì și de aicĭ înainte, pentru-că tot ce avem, este dela tine, tu eștĭ gloria neamului nostru, tu eștĭ regele poesiei, tu eștĭ eroul dilei de adĭ. —

Discursul d-lui Tocilescu a fost des subliniat de aplause furtunóse.

D-l Al. *Obedenaru* dă cetire următorului sonet, pe care l'a făcut în memoria lui Heliade Rădulescu:

Gigant profet neolatin,
Aprins'ai magică fáclie,
Vrăjind c'o largă armonie
Din munțĭ la Pontul Euxin.

Stropit de al patriei venin,
Între desastre și mânie,
Ne 'nvins de Slava 'mpĕrăție,
Din viĕță ai trecut senin.

În imnurĭ de suave lire
Rĕsărĭ pe culmĭ de nemurire,
Te-ai sbuciumat mult între noi;

Și arta s'a 'nceput prin tine
În țéra de străvechĭ eroi,
Cântându-i sacrele destine.

D. Gh. *Adamescu*, secretarul general al ministerului de instrucție, vorbesce din partea ministerului.

D-sa se ocupă mai mult de activitatea literară a lui Heliade și dovedesce, că literatura română dintre 1840—60, este esclusiv datorită lui Heliade, care încuraja pe toțĭ aceia, în care constata talent.

Oratorul spune apoi, că Heliade a dat nota în terminologia și ortografia română, susținênd cel dintâiŭ fonetismul.

D. Adamescu enumĕră apoi tóte revistele și diarele al căror fondator a fost Heliade.

Heliade mai este și fondatorul a numeróse societățĭ, dintre care cea mai însemnată este societatea filarmonică, punênd astfel basele teatrului românesc, hotărînd ca actorii sĕ fie slujbașĭ ai statului.

Sĕrbătórea de adĭ, încheie oratorul, dovedesce, că neamul românesc a înțeles pe Heliade Rădulescu și opera începută de el este continuată.

D. *Policroniade* citesce o poesie ocasională, o invocație către Heliade, căruia Românii îi datoresc ridicarea lor pe teren cultural.

D-l Procopie *Dumitrescu* ia apoi cuvêntul. Deși Heliade Rădulescu s'a născut în Têrgoviște, însĕ o mare parte din activitatea lui a destășurat'o în Capitală, unde a înființat revista periodică „*Curierul român de ambe sexe*", a cărui direcțiune a ținut'o timp de 20 anĭ și unde marele patriot a lucrat la pregătirea revoluției dela anul 1848.

Orașul Bucurescĭ este dator, ca sĕ aducă prinosul lui de admirație și respect, astădĭ, când sĕ sĕrbătoresce centenarul lui Heliade, aceluia, care a fost lucéfărul românismului.

Din partea studențimei universitare vorbesce d-l *Orănescu*. Heliade Rădulescu aparține acelei pleiade de ómenĭ marĭ, carĭ au luptat la ridicarea nivelului pe tĕrîm atât cultural, cât și economic, a românismului.

Prin urmare, studențimea universitară crede de a ei datorie sĕ depună la piciórele apostolului luminei omagiele ei de respect și admirațiune.

Voi, studențĭ, conduceți-vĕ în spinosul drum al vieței, călauzându-vĕ de întrégа viĕță a lui Heliade, și atuncĭ țéra, cu asemenea fiĭ, nu are a se teme de menirea ei în viitor.

*

După terminarea discursurilor, elevii liceului Mihai Viteazu, defiléză în fața statuei, în timp ce fanfara întonà un marș.

Lumea apoi s'a împrăsciat în liniște.

Serbarea s'a sfêrșit la órele 3 și un sfert.

SCIRILE DILEI.

26 Ianuarie v.

Un subjude român suspendat. Pentru ce a fost suspendat? Póte a sĕvîrșit vr'o neregularitate în oficiu? Dómne feresce! A fost suspendat, pentru că în diua de anul nou românesc, după amiadĭ nu s'a dus la cancelarie. Casul s'a întîmplat la Câmpenĭ cu d-l subjude *Chilba*, care a credut, că-ĭ va fi permis și lui ca creștin și ca Român sĕ aibă o după amiadă liberă, într'o sĕrbătóre atât de mare. Ți-ai găsit'o! Judecătorul Budovsky, vĕdênd, că d-l Chilba e absent, a trimes servitorul după dênsul. Venind d-l Chilba, se dice, că ar fi dis șefului sĕu. „Orĭ cât ar umbla patrioții, pe mine tot nu mĕ vor maghiarisa. Îmĭ voiŭ ține și de aci încolo sĕrbătorile." Atâta a fost de ajuns. Judecătorul l'a denunțat pe Chilba ca pe un om primejdios și nu peste mult a sosit la fața locului judecătorul de instrucție Borzsovai din Turda, care făcênd cercetare, l'a suspendat pe Chilba de la oficiu. — Étă cum sunt tractațĭ funcționarii românĭ, carĭ sunt în serviciul statului! — Chilba denunțat ca om primejdios, când în viéța lui s'a ferit și de o petrecere românéscă, numai sĕ nu dea superiorilor sĕi de bănuit. Amară pâne!

O curiósă adunare de învĕțătorĭ s'a ținut în diua de trei Februarie în orășelul Tinca din comitatul Bihorului. D-l Ioan Budiu a fost acela, care prin o circulară adresată învĕțătorilor românĭ comunică acestora, că corpul „învĕțătoresc din cercul electoral Tinca" (De când sunt împărțițĭ învĕțătorii după cercurĭ electorale, d-le Budiu?) „fără deosebire de confesiune și naționalitate" este convocat la o adunare pe diua sus amintită, cu scop de a-șĭ așterne dorințele într'un memorand, față cu proiectul guvernului relativ la revisuirea legei pensiilor. Adunarea s'a ținut și au participat la ea mai mulțĭ învĕțătorĭ din protopresbiteratul Beliului. Președintele a declarat dela început următórele: „Ne-am adunat aicĭ, domnilor colegĭ, nu ca învĕțătorĭ de stat, catolicĭ, reformațĭ orĭ greco-orientalĭ, ci ca învĕțătorĭ maghiarĭ, și natural, că în acéstă calitate avem sĕ și deliberăm". Dascălii românĭ, convocațĭ de d-l Budiu, au strigat „Eljen", și pe urmă s'au adunat la un banchet, unde au mâncat și beut, ca nisce neguscatorĭ de porcĭ dupa un têrg bun, dér nu ca nisce învĕțătorĭ peritorĭ de fóme, carĭ cer dela guvern, sĕ le îmbunătățéscă sórtea.

Avis cetitorilor „Gazetei" dilnice. Printr'o întêmplare regretabilă, o parte din ediția fóiei nóstre cu data de adĭ, Sâmbătă, s'a espedat avênd în frunte tot numĕrul și data de Vinerĭ (Nr. 20: Vinerĭ 25 Ianuarie / 7 Februarie.... *în loc de Nr. 21, Sâmbătă 26 Ianuarie / 8 Februarie*); numai pe paginile 2, 3, 4 e însemnat corect Nr. 21. *Rugăm pe acei domnĭ abonațĭ*, carĭ au primit acest numĕr greșit datat și *vor sĕ păstreze „Gazeta" pentru colecție*, a ne înscința printr'o cartă de corespondență, *ca sĕ le trimitem numĕrul* din cestiune *cu data în tipar corectată.* — Red. „Gaz. Trans."

Din Voila, comitatul Făgărașului ni-se scrie, că în diua de 3 Februarie a fost în acea comună alegerea comunală séu restaurarea primăriei. De astă-dată fisolgăbirĕul Herszenyi a lăsat sĕ se facă candidare liberă și resultatul alegerii a fost bun, căcĭ s'a ales de primar un om de omenie și cu frica lui Dumnedeu cu numele *Iosif Borzea*. — „Vătaful bandei nelegiuirilor, care adusese comuna aprópe la ruina totală materială și morală" șĭ-a încercat și de astă-dată norocul în alianță cu un alt netrebnic, dér fără succes. Preoții au fost la înălțimea chemării lor.

Impușcarea unui ministru. Alaltăerĭ s'a întêmplat în capitala Bulgariei, un omor sensațional. Fostul institutor *Karangyulov* a împușcat pe ministrul bulgar de instrucțiune *Kancev*, care se afla în localul sĕu oficial. Asasinul a îndreptat apoi arma ucigașă asupra sa și printrun glonț s'a sinucis.

9000 de emigranți. Ultimul fascicol din „Statisztikai Havi Közlemények" spune că în Decemvrie 1901 au emigrat cu totul din țĕrile corónei ungare 9000 de persóne. — Cățĭ jidovĭ însĕ au *imigrat*, statistica nu spune.

Sunt prea multe învĕțătóre. In timpul din urmă s'au înmulțit în Ungaria învĕțătórele. Nu mai sunt locurĭ, pentru a-le plasa. Ministrul Wlassics, a luat disposiția ca la preparandii sĕ se suprime esamenele de clasă și de capacitate, pentru a împedeca astfel sucresența de proletariat femenin.

Vindecare prin hipnosă și sugestiune. Se scrie din Praga, că nu de mult s'a întîmplat acolo, că muncitorul Adolf Resch a fost îngropat de pămêntul, ce a cădut asupra lui, când se afla la lucru în apropiere de Brüx. Resch și-a perdut cu acéstă ocasiune graiul și fù adus la clinica profesorului Iaksch la Praga. Aicĭ fù electrisat prin curente tarĭ electrice și apoi adormit prin hipnotisare. După-ce Resch adormise, profesorul Iaksch îi adresà cuvintele: „Acuma te electrisăm și prin acésta îțĭ vei redobîndi graiul.§ Spune numai decât, cum te chiémă?" — Tînĕrul, deși luptându.se cu greutățĭ, totușĭ pronunțà imediat numele: „Adolf Resch". De asemenea rĕspunse și la alte întrebărĭ din ce în ce mai clar, ér a doua di își redobîndi graiul.

Belșug de copii. Statistica arată, că în cei din urmă 10 anĭ n'au fost în tótă Ungaria, decât 13 casurĭ, în carĭ o mamă sĕ fi dat nascere la câte 4 copii, pe când mame, carĭ fac câte 3 copii sunt în fie-care an aprópe 100, ér cu doi gemenĭ sunt chiar câte 9000 pe an. Ceea-ce cetim însĕ acuma în diare, întrece orĭ-ce închipuire, și totușĭ este adevĕrat: Preotésa preotului sêrb din Osoĭ, cu numele Manița Veda, a dat nascere dilele acestea la *șése copii.* Preotul se află în stare bună materială, cu tóte acestea însĕ s'a spăriat când a vĕdut atâta binecuvêntare. Acuma face pregătirile de botez, căcĭ nu e lucru mic a boteza 6 copii de-odată. De altmintrea noi născuții sunt cu toții sănetoșĭ, dér nu-i nicĭ unul mai mare, decât un știulete de cucuruz.

Certificate de bacalaureat false. D-l Romulus Voinescu, judecător de instrucție din Bucurescĭ, continuă cu investigațiunile sale pentru a descoperi pe tóte persónele, carĭ posed certificate de bacalaureat falșe. De-ocamdată d-l Voinescu își are îndreptată tótă activitatea asupra studenților universitarĭ actualĭ. Numĕrul studenților înscrișĭ pe basa unor asemenea certificate e destul de mare. Mulțĭ din aceștĭ studenți au absolvit deja universitatea și s'au înscris în baroul capitalei, precum și în mai multe barourĭ din provincie. S'a dovedit, că în baroul Galațĭ se află înscris un domn, care nu are decât două clase liceale. De asemenea la tribunalul din același oraș se bănuesce a fi un domn supleant, în aceleașĭ condițiunĭ. In Craiova ca și în Buzĕu, aceleași bănuelĭ esistă. Certificatele de bacalaureat obținute prin banĭ, se urcă după tóte probabilitățile, la mai bine de șése-decĭ. Totușĭ instrucția se face fórte cu greu din causă că se pun marĭ stăruințe, din partea celor interesațĭ, pentru întârdierea și schimbarea cursului acestei afacerĭ murdare.

Un copil cu trei mame. Tótă lumea cunósce istoria din biblie cu judecata înțeleptului Solomon. Pentru Solomon însĕ n'a fost tocmai așa de greu, căcĭ avea de a face numai cu două mame, pe când un judecător din cantonul Berna (Elveția) are sĕ facă judecată între trei mame, carĭ se céртă pentru un copil. Etă cum stau lucrurile: Un croitor cu numele Mayer avea de gând sĕ se despartă de femeie, din pricina că n'avea copii. Pe la sfîrșitul anului trecut a plecat de acasă în afacerĭ. Peste câte-va lunĭ primesce o scrisóre dela nevastă, în care acésta îi comunică, că a dat nascere unui copil. Croitorul era tare vesel și a rĕspuns, că vine acasă. Copilul însĕ a murit. Ce era de făcut? Femeia publicà prin diare un anunț. că caută un copil, pe care vré sĕ-l adopteze. S'a și presentat o femeie, cu care s'a înțeles. Bărbatul a sosit, și a vĕdut copilul și a plecat din nou plin de bucurie și fericire. Ce sĕ vedĭ însĕ? Intr'o di, étă că vine mama copilului și-l cere înapoi spunênd, că ea nu póte trăi fără de copil, sĕ i-l dea îndĕrĕt, și ea a înapoiat banii ce-i primise pentru copil. Croitorésa, înainte de a fi înapoiat copilul, publică alt anunț, căutând un alt copil, care sĕmăna fórte bine cu cel dintâiŭ. Acesta însĕ, înainte de a fi înapoiat femeia pe cel dintâiŭ, rĕcesce și móre. Fiind-că copiiĭ sĕmĕnau, nicĭ una din mume nu voia sĕ recunóscă, că i-a murit copilul. S'a făcut proces. Fie-care mamă spunea, că copilul e al ei. Croitorésa n'a avut încătro, a scris bărbatului sĕu o scrisóre, în care i-a mărturisit totul. Bărbatul s'a întors în grabă acasă și n'a vrut sĕ crédă din tótă istoria nimica, ci a luat copilul și l'a dus cu sine. Judecătorul va avé acum de judecat pricina între trei mame și un tată. Sĕraculul judecător!

Explosie într'o mină. Dilele acestea s'a întêmplat într'o mină de la Petrila lângă Petroșenĭ o explosie de gazurĭ, care a omorît 6 ómenĭ. Tot aicĭ se întîmplase înainte de asta cu câteva lunĭ o asemenea nenorocire, care a stins viéța la 18 ómenĭ. De astă dată a fost o norocire, că explosia s'a întêmplat înainte de ora 1, căcĭ décă se întêmpla după 1 când muncitorii isprăvind cu prândul ar fi intrat érășĭ la lucru, atuncĭ ar fi perit 200 ómenĭ. Explosia s'a întêmplat în urma nebăgării de sémă a unui muncitor, care și-a aprins o țigară, cu tóte că era sever oprit fumatul.

Musica orășenéscà va da Duminecă un concert în Hotel Europa cu un program fórte variat („Garofița" de Dinicu). Inceputul la órele 8. Intrarea 60 banĭ, ér Lunĭ va avé loc repetiția în sala de repetiții de „sub Bucium".

---

†

Aducem la cunoscință tuturor cunoscuților trista veste despre încetarea din viĕță a neuitatului nostru soț, tată, socru și moș

Niculae Cristea,

asesor consistorial,

întêmplată adĭ diminéță la órele 2, în al 68-lea an al etății.

Rĕmășițele pămêntescĭ ale scumpului nostru decedat se vor aședa spre odihna vecînică Duminecă în 9 Faur st. n. la 2½ óre după amédĭ în cimiterul suburbiului Iosefin.

Sibiiu, în 7 Faur st. n. 1902.

Neconsolabila Familie.

Insoțirĭ.

Arad, 5 Febr.

Un călĕtor, care a umblat Europa dinspre sóre-rĕsare, așa a scris despre noi Româniĭ și despre vecinii noștri Maghiarĭ, că nu putem trăì fără de două semințiĭ strĕine: fără de Țigan, care sĕ ne înece nĕcasul, și fără de Jidov, care sĕ ne cumpere și sĕ ne vîndă rodul muncei nóstre.

Durere, că atât Maghiarii, cât și mai ales noi, Românii, ne-am împăcat cu gândul, că acésta așa are sĕ fiă, că meseria sĕ o pórte Neamțul, ér negoțul Jidovul. Că venitul cel mare se strecóră în buzunarele Jidovului, că acesta, din sĕrântoc ce a fost, se face stăpân peste avutul strămoșesc al Românului, la prea puținĭ le pasă și prea puținĭ se gândesc la aflarea mijlócelor, pentru-ca sĕ nu mai dăinuiéscă acéstă tristă stare de lucrurĭ.

O sémă de Maghiarĭ, și mai ales preoțimea catolică, de vr'o câțĭ-va anĭ încóce s'a apucat sĕ întemeieze însoțirĭ de consum (prăvăliĭ obștescĭ), pentru-ca negoțul sĕ-l pórte acestea, ér câștigul sĕ se strecóre în buzunarele creștinilor, carĭ le-au întemeiat. Grosul acestor prăvăliĭ, întemeiate și conduse cu chibzuială, a propășit, ér Ji-

dovii au fost nevoiţi sĕ se cam mai ducă din satele creştine.

Sporindu-se însoţirile de consum, acestora li-s'au sporit şi duşmanii. Camerele industriale şi mai ales cele comerciale, în carĭ Jidoviĭ sunt bine închegaţĭ, au început góna în potriva prăvăliilor. Camera comercială din Arad, de pildă, nu scapă un prilej pentru a aţîţa obştea împotriva însoţirilor de consum şi nu mai departe decât în sĕptĕmâna trecută a cerut dela stăpânire, ca sĕ nu mai scutéscă de dare astfel de prăvălii, decât atuncĭ, décă ele îşĭ vor desface marfa numai celor ce sunt părtaşĭ ai prăvăliei. Tot sĕptĕmâna trecută s'a sculat în potriva acestui fel de prăvăliĭ şi camera comercială din Cluşiŭ, mai 'nainte cea din Seghedin, ne mai pomenind de cea din Oradea, care fiind ghemuită de Ovrei, face tot ceea-ce predică diarele curat ovreescĭ.

Astfel de însoţirĭ noi Româniĭ avem fórte puţine. Din cele 16 aflătóre în comitatul Aradului, mi-se pare numai cea din Şiria e românéscă, ei îi merge destul de bine. Celelalte sunt ale Nemţilor şi 's întemeiate la stăruinţele *preoţilor* catolicĭ.

Din góna, ce au pornit'o Ovreĭ înpotriva însoţirilor de consum, am puté şi noi Românii sĕ tragem conclusiĭ. Însoţirile strică negustorilor *strĕinĭ*, carĭ nefiind îndestulitĭ cu câştigurĭ cinstite, umplu ţéra cu marfă falsificată şi scumpă. Înpotriva acestei cămătăriĭ cu marfă s'au întemeiat însoţirile câte s'au întemeiat şi de aceea n'are sĕ ne dóră capul de vaietele negustorilor strĕinĭ.

Insoţirile îi vor învĕţa pe astfel de negustorĭ sĕ pórte negoţ cinstit şi sĕ se mulţumescă cu câştigurĭ potrivite ostenelelor lor şi felului mărfei ce o vĕnd.

Durere însĕ, că acésta nu se va întêmpla în satele nóstre românescĭ, căcĭ însoţirile de consum, câte le avem, le putem numĕra pe degetele dela o mâna. Par'că satele nóstre n'ar fi împestriţate de negustorĭ ovrei, par'că în prăvăliile acestora s'ar vinde cea mai bună şi cea mai ieftină marfă şi p'arcă satele nóstre ar fi lipsite de ómenĭ, cărora le place sĕ se numéscă „fruntaşĭ“, fără de a sta în fruntea poporului, când e vorba de a-l ridica la o mai bună stare?!

El.

Educaţia micilor principĭ românĭ.

Academia Română din Bucurescĭ a primit, spre păstrare, pentru vecĭnică aducere aminte, două manuscripte preţióse.

Sunt urările în versurĭ ale micilor principĭ românĭ *Carol* şi *Elisabeta*, rostite în palatul regal din Bucurescĭ, cu ocasiunea aniversării ultime a nascerii M. Sale Reginei *Elisabeta* a României.

In diua de 16 Decemvrie 1901, adecă la amiadĭ, M. Sa Regina României, încunjurată de Rege, de principele moştenitor, de principesa Maria şi de micii principĭ Carol şi Elisabeta, primia consiliul de miniştri, care prin rostul d-lui D. A. Sturdza aducea urările poporului român.

După-ce consilierii tronului au depus felicitările lor, eşiră la rĕnd tinerele odrasle ale familiei regale, principele *Carol* şi principesa *Elisabeta* (de 8 şi de 7 anĭ). Principesa *Elisabeta*, ţinênd în mână o fóie de dênsa scrisă şi în fruntea căreia se vedea capul ei eşind dintr'o flóre, rostì urarea pentru iubita mătuşă cu dulcéţa cântecului unei păsĕrele de abia luându-şĭ sborul, Când glasul gingaş al principesei încetà, principele *Carol* înaintă cu decisiune, ca şi cum avea consciinţă de posiţiunea lui de frate mai mare şi de numele ce pórtă. Şi el ţinea în mână o fóie scrisă de dênsul în capul căreia se vedea el însuşĭ călare pe calul năsdrăvan, şi el recită cu voce clară şi tare versurile sale de urare.

Amêndoi copiiĭ se aruncară îndată în braţele Reginei, care îi sărută cu duioşie, ér miniştri se uitau cu adêncă emoţiune la acéstă vedere măréţă a trei generaţiunĭ reunite ale familiei regale a României.

A treia di după acéstă serbare dela palatul regal din Bucurescĭ, M. Sa Regele *Carol* remitea d-lui prim-ministru D. A. Sturdza originalele celor două urărĭ, pentru a fi depuse în Archiva Academiei Române, unde se găsesc acuma, ca darurĭ preţióse, aşedate într'o învalitóre lucrată cu multă măestrie.

Urările sunt de conţinutul următor:

Iubită Mătuşă!

Adĭ veni la a mea feréstră
Mândra pasĕre măiéstră,
Şi mişcànd din aripióre
Zise blând cuvêntătóre:

Bine, bine te-am găsit
Ingeraşule iubit!
Scólă şi te pregătesce
La mătuşa ta pornesce.

Şi-ajungênd s'o imbrăţişezĭ,
Apoi dulce sĕ-i urezĭ:
„La mulţĭ anĭ sĕ trăescĭ
Şi orĭ-când sĕ mĕ iubescĭ!“

Elisabeta.

Bucurescĭ în 16/29 Decemvrie 1901.

Iubită Mătuşă!

Eu pe calu-mĭ năsdrăvan
Viu de mult, căcĭ e de-un an,
De-am plecat din depărtărĭ
Trecênd peste mărĭ şi ţĕrĭ.
In ăst drum îndelungat
Mult am avut de luptat
Cu bălaurĭ şi cu smei,
Dér fugiau ca vai de ei,
Când simţiau, că sunt şoiman
Şi calu mi-e năsdrăvan.
Astfel am sosit cu bine
Păn' aicĭ, până la tine,
Şi cu-al sufletului foc
Iţi urez deplin noroc:
Sĕ trăescĭ dile senine
Şi de fericire pline!

Carol.

Bucurescĭ, în 16/29 Decemvrie 1901.

Adunarea gener. a reun. fem. rom. gr. cat. din Făgăraş şi jur.

Făgăraş, 2 Februarie.

Onorate d-le Redactor! Conform §-lui 10 din statute, adunarea generală a reun. femeilor rom. gr. cat. din Făgăraş şi jur anunţată şi pe cale diaristică, s'a ţinut Duminecă în 26 Ianuarie n. a. c. la 3 óre p. m. în locuinţa d-nei preşedintă.

Punct la óra fixată, d-na preşedintă Zinca *Roman* salută adunarea dorindu-i bun succes şi o rodnică activitate în desbaterea obiectelor din programul adunării

Urméză cetirea protocolului adunării generale anterióre conform §-lui 16 din statute. Stim. d-n Ioan *Cintea*, zelosul şi neobositul notar al reun., dă cetire protocolului din cestiune, care apoi fără nicĭ o observare se verifică.

D-na Ana *Chisereau*, cassiera reuniunei, presentă adunărei ratiociniul pe anul trecut 1901. Din acesta se vede, că averea reuniunei în decursul anului s'a sporit cu 605 cor. 28 banĭ, parte ca interese capitalisate, parte ca taxe dela membrii şi parte ca dăruirĭ. Cu finea anului 1900 averea reuniunei era de 7705 cor. 49 b.

Raţiociniul se primesce, ér d-nei cassieră i-se dă absolutoriul.

D-l I. Cintea, în calitate de notar al reun., cetesce raportul sĕu despre activitatea reuniunei în unul 1901. Se constată o sporire în şirul membrilor, şi mai multă sporire în averea reuniunei prin aceea, că On. d-nă Ana Filip din Abrud a dăruit în casa reun. 20 cor. ca preţ al unei cununĭ pe sicriul regretatului de pie memorie I. Ţepeş, şi Luiza Făgărăşan 10 cor., érăşĭ ca preţ al unei cununĭ pentru acelaşĭ defunct. Asemenea Stim. Dómnă preşedintă Zinca Roman a dat 4 cor. ca rĕscumpĕrare a felicitărilor de anul nou; ér d-l I Cintea, not. reun., a dat 3 cor. 85 b. asemenea ca rĕscumpĕrare a felicitărilor de anul nou. In genere dis, raportul arată o sporire îmbucurătóre atât în privinţa morală, cât şi materială.

Ni-se mai spune în raport, că biroul reun. a trimis un fel de Apel pe la cei mai distinşĭ şi de posiţie bărbaţĭ ai nemului nostru, spre a sărì în ajutorul reun. prin oferte cât de modeste, dér afară de „Badea George dela Băsescĭ“ nimenea nu ne-a băgat nicĭ măcar în sémă. Triste timpurĭ!

Raportul se primesce cu mulţămită şi d-lui notar i-se aduce mulţămită şi recunoscinţă pentru multele jertfe, ce le prestéză numai ca scopul reuniunei sĕ se ajungă cât mai curênd.

Sĕ întregesce comitetul, alegêndu-se membră fundatóre stim. d-nă vĕd. M. Cernea şi Pompilia Toflea. Fixarea terminului pentru ţinerea adunărei ganerale proxime, se lasă în grija biroului.

In fine eshauriate punctele din program, d-na preşedintă mulţumesce celor presenţĭ pentru interesul şi zelul arătat prin participare, apoi declară adunarea de închisă. „Sĕ trăiéscă!“ rĕsună puternic din tóte părţile.

Plinĭ de speranţe în isbânda visului nostru, ne-am depărtat cu dorul de a ne întrunì cât mai des în astfel de cestiunĭ

A. S.

Serate de-ale meseriaşilor.

(Prima şedinţă literară a „Reuniunii sodalilor românĭ din Sibiiu“).

Căldura, cu care diarul d-vóstre îmbrăţişéză causa clasei nóstre de mijloc, mĕ îndémnă sĕ vĕ scriu în cele următóre despre mersul *primei şedinţe literare* inaugurale din a. c., a *„Reuniunii sodalilor românĭ din Sibiiu“*, ţinută Joi la 30 Ianuarie n., în localităţile Reuniuniĭ. E de prisos sĕ amintesc, că cele 3 sale încă înainte de órele 8 erau tixite de óspeţĭ din tóte straturile sociale şi de tóte vîrstele. Intre óspeţĭ între alţiĭ am remarcat presenţa veneratei matróne d-na *Maria Sonderreger n. Baboia*, binecunoscuta spriginitóre a scopurilor nóstre umanitare de interes public.

Premergênd cetirea prin d-nul notar *Ioan Apolzan* a protocólelor şedinţelor administrative din cursul lunei Ianuarie n., în care sĕ insistă cu deosebire asupra resultatului final al actului generos *„împărţirea darurilor de Crăciun între sĕraciĭ noştri“*, presidentul Reuniuniĭ d-l *Vic. Tordăşianu* bineventéză óspeţiĭ presenţĭ şi îndeosebĭ mulţumesce dómnei *Sonderreger*, că deşi la adêncĭ bĕtrâneţe şi deşi în cap de nópte şi în timp de iérnă, a binevoit a ne onora la acéstă sĕrbare cu presenţa sa, nouĕ atât de preţiósă. In cele următóre scóte în relief preparativele, ce au sĕ se facă în scopul aranjăriĭ în cursul a. c. a unei *esposiţiĭ industriale şi profesionale*, ce după tótă probabilitatea se va combina cu *esposiţia industriei de casă* (lucru de mână), ce o va arangia *„Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu“*.

Intenţiunea comitetului Reuniuniĭ sodalilor de a pune temeiu unei *bibliotecĭ pentru meseriaşĭ*, ce se conţină tractate scurte din domeniul meseriilor, cum şi alte lucrărĭ cetite în şedinţele literare, accesibile atât ca conţinut, cât şi ca stil pentru cărturariĭ noştri meseriaşĭ, a fost bine primită. Acéstă bibliotecă, ce ar fi sĕ se vîndă cu preţurĭ de tot moderate, ar servi şi ea ca mijloc de a ţiné legătură strînsă între meseriaşiĭ noştri de pretutindenea.

Comunicatul despre apropiata aranjare a unei *producţiunĭ publice*, împreunată cu cântărĭ şi declamaţiunĭ, a umplut de legitimă veselie atât pe dame, cât şi pe domnĭ. La acéstă producţiune, după tótă probabilitatea, îşĭ va da valorosul şi binevoitorul sĕu concurs una dintre cunoscutele nóstre cântăreţe.

La partea ţinĕtóre strîns de şedinţa literară, s'a constatat cu vie mulţumire, că trei dintre diletanţĭ s'au produs pentru primadată. De altfel cursul şedinţei literare a fost următorul: D-l *Filimon Delorean*, sodal pantofar, declaméză ca începĕtor, destul de bine, poesiile „Imprumut“ şi „Din scriptură“ de Gav. Bodnariu; d-şóra *P. Apolzan* ne-a făcut sĕ ne ocupăm din nou cu iubitul poet G. Coşbuc, declamând, ca întot-déuna, cu sentiment poesia „Brâul Consânzeniĭ“; micuţul *Leonte Mun**t**anu*, predând pentru prima-óră poesia „Rusul la têrg“, de Speranţă, ne-a arătat, că in mai lui veselă nu e strĕină pentru a produce şi altora veselie. D-l *Eleuteriu Precupanu*, membru nou al reuniuniĭ, a fost la culme în predarea poemei „Sentinela română“, de V. Alexandri. Sentimentala şi simpatica d-şóră *Elena Grindean*, a declamat ca de regulă cu mult sentiment poesia „Aşteptarea“ de V. Alexandri. Punctul final a revenit d-lui *Augustin Bena*, elev al seminarului „Andreian“, care ne-a delectat cu mai multe ariĭ de-ale nóstre, esecutate la pianul reuniuniĭ.

Succesul primei şedinţe literare, ne îndreptăţesce a spera şi în succesul celor următóre, dintre carĭ cea mai apropiată se va ţiné în ultima Joi din luna lui Februarie după călindarul nou, dér şi până atuncĭ la revedere la producţia din sala dela „Gesellschaftshaus“, ce sper, că ne va procura momente senine şi plăcute *adevĕrat românescĭ*.

Dintre clase.

Producţiune în Hĕrman.

— 4 Febr. 1902.

Onorată Redacţiune! În diua de 7 Ianuarie st. v. a. c., s'a dat din partea inteligenţei române din *Hĕrman* o producţiune musicală-teatrală împreunată cu dans.

Programul bogat al producţiunei a constat din 7 puncte; din 2 declamaţiunĭ: „Apel la unire“ şi „Rugămintea din urmă“, predată prima de un pedagog, ér cealaltă de un student de gimnasiu. Ambele declamaţiunĭ au succes pe deplin şi au secerat aplause.

Au fost apoi 3 corurĭ esecutate sub conducerea d-lui învĕţ. dirig. şi diacon David Pop de către tinerimea adultă din Hĕrman. Esecutarea succésă a acestora şi împrejurarea, că inteligenţa atât română, cât şi săséscă, bine representată, a fost peste aşteptare satisfăcută, dovedesce, că d-nul învĕţ.-diacon D. Pop are şi priceperea şi destoinicia pentru astfel de lucrurĭ. Esact şi corect esecutate, corurile au secerat aplause furtunóse.

Poesia teatrală „Pétra din casă“ de V. Alexandri predată de fete şi ficiorĭ sătenĭ încă n'a lăsat nimic de dorit. Din felul cum scia acésta tinerime sĕ jóce piesa, s'a vĕdut, că instruirea lor a fost în bune mânĭ pusă.

În sfrşit după predarea monologului „Şoldan Vitézul“ din partea unui tînĕr, care a produs multă ilaritate, învĕţ. David Pop face prin un acomodat çuvênt de închidere puntea de trecere dela producţiune la dans, care s'a început cu „Căluşerul“ jucat de o cunună frumosă de tinerĭ. Frumos le sta în costumul nostru pitoresc naţional şi drept avea un bărbat inteligent sas, care dicea, că noi Româniĭ prin astfel de jocurĭ naţionale suntem neîntrecuţĭ.

Nu cunosc resultatul material al producţiuniĭ; ce privesce însĕ cel moral pot afirma, că déca în astfel de producţiunĭ se oglindéză trépta de cultură a unui popor, în acéstă privinţă Hĕrmăneniĭ stau între Româniĭ din ţéra Bêrsei la loc de frunte.

Cei-ce au luat parte la producţiune mai toţĭ au petrecut până 'n dorile dilei, când depărtându-ne, fie-care am dus cu noi frumóse impresiĭ din Hĕrman.

Unul de ai noştri.

Mulţămită publică.

Cu ocasiunea seratei festive ţinută la 2 (15) Decembre 1901 în memoria marelui archiereu Andreiŭ Baron de Şaguna, au incurs următórele oferte benevole, pentru fondul corului bisericei gr. or. române din loc:

Dela I. P. S. S. D-l Metropolit Meţianu 15 cor., D-l D-r Alexandru Mocsonyi 10 cor., D-l Dr. Iosif Gall 40 cor., D-l Gheorghe Ioanovicĭ 40 cor., D-l Iuliu Puşcariu 30 cor., D-l Victor Cuciurano consul gen. al României 10 cor., D-l Iosif Pop 5 cor., D-l Gheorge Szerb 40 cor., D-l Ioan Mezei 10 cor., D-l Silviu Suciu 10 cor., D-l Gheorghe Rădulescu 10 cor., D-l S. Mărgăritescu Grecianu 10 cor., D-l D-r Victor Cupşa 10 cor., D-l Ghenadie Bogoevicĭ 10 cor., D-l Ioan Poruţiu 2 cor., D-l Locotenent Blându 2 cor., D-l Sub-locot. Anton 2 cor., D-l A. Banciu 2 cor., D-l inginer Surdu 2 cor., D-l Ioan Perin 1 cor., D-l Gheorghe Zăric 1 cor., D-l Ioan Lupaş 1 cor., D-l Savu Damian 1 cor., D-l Aurel Iorga 1 cor., D-l Filip E. Mihail 2 cor., D-l Marcu Boldovină 1 cor.

Marinimoşilor donatorĭ li se aduce respectuósă mulţămită.

Budapesta, 30 Decemvrie 1901.

G. Popescu, dirigent — *G. Domilescu*, cassar

Producţiunĭ şi petrecerĭ.

Corpul profesoral dela gimnasiul superior fundaţional din Năsĕud va arangia o petrecere cu dans la 15 Februarie st. n. 1902 în sala de gimnastică dela gimnasiu. Inceputul la 8 óre séra. Preţul întrărei de persónă singuratică 2 cor., în familie 1 cor. 60 b. Venitul curat este destinat în favorul fondului şcolarilor bolnavĭ. Suprasolvirile şi ofertele marinimóse se vor publica cu mulţămită în raportul gimnasial.

— *Inteligința română din Capolnoc-Mănăștur și jur* învită la petrecerea cu dans, care se va arangia în C.-Mănăștur Miercurĭ în *12 Februarie* st. n. 1902 în favorul fondului „Corului din loc". Prețul de întrare de persónă 2 cor., de familie 5 cor. Inceputul la 7 óre séra. Oferte marinimóse se primesc cu mulțămită la adresa cassarului d-l Ioan Dragomir preot în Kapolnok-Monostor și se vor cuita pe calea diaristică.

— *Meseriașii românĭ din Poiana* vor da o producțiune teatrală Duminecă în *9 Februarie* st. n. 1902 în sala cea mare a școlei. Inceputul la 6½ óre séra. Venitul curat e destinat fondului reuniunei meseriașilor. Prețul de întrare: de persónă 1 cor., de familie à 3 membrii 2 cor. Oferte marinimóse se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe cale diaristică.

Cum sĕ ne îngrijim de gunoiu bun și mult.

Hotărît lucru, că noi Românii nu păzim cu gunoitul și cu asta ne facem scădere din cale afară de mare. Décă am păzi cu gunoitul, precum nu păzim, apoi ni-ar fi aminte numai decât sĕ ne facem gunoiŭ cât de mult și cât de bun.

Déră gunoiŭ mult și bun fără grópă făcută anume lângă grajd, cum am mai spus și altă-dată, nu-i cu putință măcar ce. Și cel-ce are vitișóre și le ține la grajd, rĕu pĕcătuesce, décă nu se grăbesce sĕ facă și așa o grópă. Ține ce-l ține pe om așa o grópă, déră incalte are mare hodină și tare mult folos după dênsa.

Amu mĕ póte întreba careva: Cel-ce are numai cât jumĕtate de falce de loc și ține numai cât o vacă, óre acela sĕ-șĭ maì bată capul, ca sĕ-șĭ facă așa o grópă? Eu dic, că sĕ-șĭ facă numai decât și sĕ strîngă într'însa nu numai gunoiul și mustul dela vacă, ci sĕ mai arunce printre acele și gunoiul din casă, apoi și funinginii din horn, varul ras de pe păreți, cenușa și leșia din zolniță, potlógele de opincĭ, obielele cele ferfenițite, ce nu-s acum de nimică, spălăturile din casă, gunóiele și măturăturile de prin ogradă, spinii de prin șanțurĭ, băligele de pe drumurĭ și tóte lăpădăturile de totă mâna, de unde le va căpĕta.

Aceste tóte, décă le va strînge și le va arunca omul în grópa lui de gunoiŭ, apoi póte scăpa la atâta gunoiŭ bun, ca sĕ-șĭ gunoiéscă din an în an câte o bucățică destul de mare din jumĕtatea lui de falce.

Ar mai dice care-va, că omul cu jumĕtate de falce, cu tóte că o gunoesce cum se cade, tot nu póte ține o vacă la casa lui.

Eu dic, că décă-i om harnic și cuminte, apoi póte și prea póte ține, eu de asta nu mĕ tem; eu grăiesc dóră numai de om harnic și cuminte, ér cu ómenĭ ce nu înțeleg, nu-mĭ pun mintea, nicĭ nu-mĭ fac de vorbă.

Omul harnic și cuminte nu stă dóră totă vĕricica cu tot lucrul lui numai cât la jumĕtatea cea de falce, éră iérna nu dórme dóră dus decum cade omĕtul și până 'n primăvară, ci mai lucră și câștigă pe la alțĭ ómenĭ cu ce i-se întêmplă, ba cu săpatul, ba cu cositul, ba în parte, apoi ba cu îmblătitul și cu alte cele.

Vedĭ bine, că e de tot ales de bun lucru, décă așa un gospodăraș harnic și cuminte mai scie și câte un meșteșug ceva, și anume, décă scie face coșărcĭ, orĭ sapă fântânĭ, orĭ lucră la case, orĭ închéie sumane, orĭ cósă cojóce, orĭ face roțĭ și cărute, orĭ altă-ceva.

Așa un omușor harnic și cuminte tot una și una e cu lucru în mână și-șĭ ține casa póte și mai și, decât altul cu trei și cu patru fălcĭ.

Așa unui om harnic și cuminte trei lucrurĭ îi plac: îi place munca, îi place casa lui, îi place și biserica; pentru-că scie bine, că omul, câte le face, numai cu ajutorul lui Dumnedeu le face și le scote la capĕt: Cui îi deschide Dumnedeu sântul mâna, acela are, éră cui îi închide Dumnedeu sântul mâna, acela n'are. Nu degeaba a dis și Domnul nostru Isus Christos: „*Celui ce are, i-se va mai da, éră celui-ce n'are, și ceea ce i-se pare că are, i-se va lua*". Étă așa vorbesce domnul nostru Isus Christos de omul cel harnic, éră tot odată și de omul cel leneș.

Românul sĕ se ferescă de lene, ca de foc, sĕ se ferescă ca de-o rĕutate, din care curg multe și multe alte rĕutățĭ, ce nu le mai pot înșira astădĭ pe tóte de-arêndul; dér nicĭ nu-i de trebuință sĕ le mai înșir, după-ce le spun dóră destul și prea destul preoții în predicele lor de peste an.

De aceea mĕ întorc mai bine ér la vorba mea de a gunoiului. Da, gunoiu-i mare lucru, cine vré sĕ scie. El ține casa omului, pentru că dă ródă multă în pâne.

Și écă ce voiŭ mai dice: Sunt și între Românĭ acuma gospodarĭ de cei ce nu mai lasă plugul din mână, decum se desprimăvăréză și până în tómnă; ei ară tot una și una.

Ce au ei a tot rĕsturna atàta cel biet pămênt? Ei îl tot rĕstórnă, una, ca sĕ-l facă càt se póte de mĕrunt și de înfoiat; décă pămêntul e înfoiat, apoi rădĕcinile strĕbat ușor la adênc și se întăresc sugênd ușor din pămênt, ce are de supt, adecă hrana pentru planta cea sĕmĕnată. A doua, pentru-că arătura de cu tómnă se umple peste iérnă mai bine de umedélă și trage într'una din aer nisce părțĭ, cele ce îi priesc ales de bine sĕmănăturei de primăvară. De aceea și dic învĕțații: *Arătura făcută de cu tómnă și lăsată așa peste iérnă, e ca și de jumĕtate gunoită.* Acésta se pare că n'o sciu toțĭ Românii noștri, și de aceea nicĭ nu se mai dau vêrtos la arat.

Mai este de luat sama și la aceea, că câte-odată primăvara e tare secetósă și décă nu ți-ai gătit arătura de tómnă, care are tot-déuna mai multă umedélă și samenĭ abia în arătura de primăvară, apoi te poțĭ alege orĭ cu nimica, orĭ câte cu un fir rĕsărit numai icĭ-colea. Au fost primăverĭ de acestea, că ómenii au pățit'o așa într'o samă de sate de-a rêndul.

Românul sĕ fie harnic la tóte, încât vrea sĕ fie gospodar colea, nu șagă, apoi sĕ se întrécă mai de ales cu gunoiul și cu aratul.

„D. P."

P O V E Ț E.

Stîrpirea gândacilor de Maiŭ. Aceștĭ gândacĭ în timpul unei nopțĭ, cu deosebire décă vor fi mulțĭ, sunt în stare de a mânca totă frunda de pe copacii unei pădurĭ séu de pe pomii unei grădinĭ în mijlocul verii așa încât ne pomenim cu pomii uscațĭ, de par'că am fi în dricul iernii.

Pentru a nimici aceștĭ rĕufăcĕtorĭ, sĕ punem în mijlocul grădinei un butoiŭ, căruia îi scótem un fund pe dinlăuntru îl ungem cu păcură și aședăm în el o lampă aprinsă. Gândacii, vĕdênd lumina, se vor duce la ea și sburând în jurul ei se vor lipi de păcură și vor cădé în fund. In diua următóre vom pute nimici o mulțime de gândacĭ. Aceștia nu trebuie îngropațĭ, pentru-că femeiușele depun ouĕ, din carĭ s'ar prăsi mai mulțĭ gândacĭ pe viitor, ci trebue opărițĭ bine, dațĭ galițelor, orĭ porcilor spre hrană, orĭ sĕ se întrebuințeze în grădină ca gunoiŭ. Se mai nimicesc scuturându-se în decursul dilei și predându-se ca hrană pasĕrilor.

Luléua lui moș Radu.

„Vecĭnic te plângĭ, că mărfurile sunt scumpe și că vêndetorul câștigă mai mult decât trebue".

— Ah! da, fĕtul meu, sunt fórte adevĕrate cele ce spui.

— Ei bine! scii pentru-ce moș Radule, lucrurile ți-se par astfel?

— Dumnedeule! fĕtul meu, pentru-că am o spuză de copii, timpurile sunt rele, bucate nu se fac și după cum mĕ vedĭ bĕtrân, nu sunt în stare, ca totă sĕptĕmâna cu firestrĕul séu cu rindeau sĕ lucrez, apoi de lucru Dumnedeu scie când găsesc; plată puțină... în sfîrșit totul îmĭ merge rĕu.

— Hei moș Radule, cine mi-e de vină, décă cheltuescĭ banĭ pe lucrurĭ de nimic.

— Ce vréi sĕ dicĭ?

— Da, eu cred, că banii agonisițĭ cu sudórea frunței tale, îi cheltuescĭ pe unele lucrurĭ, ce ai puté prea bine sĕ nu le iei și totușĭ sĕ nu-țĭ pese nimic, sĕ nu suferĭ de loc din pricina lipsei lor.

— Oh! pe credința mea! fĕtul meu, nicĭ-odată. Eu sĕ cheltuesc? Ah! de sigur nu; póte voescĭ sĕ credĭ, că economia...

— Nu te întărîta atât, moș Radule. Décă ai întrebuința micile tale economii numai la trebuințele familiei, vedĭ, ai fi bogat în 10 anĭ: în 10 anĭ ai fi primar în sat, aci la noi.

— Oh! oh! Ce vorbescĭ mĕi omule? dise moș Radu încrucișându-șĭ brațele!

— Mĕ prind, că ai o lulea, uite, colea sub minteanul tĕu?

— Hei și?

— Hei și! décă te-ai gândi, că ea e care iți face atâtea neajunsurĭ, décă te-ai gândi, că ea e causa atâtor rele, ce vin pe capul tĕu, nu ai mai întârdia de loc și numai decât a-i sparge-o.

— Ce! ce spui! scumpa mea lulea.....

— Décă ai sci, că scumpa ta lulea e care te lipsesce de multe-orĭ de lucrurile cele mai trebuinciose: că acest obiect nefolositor, pe care-l iubescĭ atât de mult, este un tovarăș trădător și laș, un tovarăș, care îțĭ scurtéză viéța și-țĭ stórce punga și care te amenință cu întêmplările cele mai durerose; încă odată, décă te-ai gandi la tóte acestea, ai stărîma îndată, fără nicĭ o părere de rĕu, acest puternic obiect de nenorocire.

Radu deschise ochii marĭ.

— Precum și eu vĕd, prea multe ți-am spus; dér în interesul tĕu te sfătuesc, căcĭ luleaua e vrednică de tot. Acéstă lulea nu costă decât cincĭ parale. Hei bine! sĕ dic, cu tóte că nu se póte, că o păstrezĭ în timp de dece anĭ, sci de câtă pâne te va lipsi? Ia sĕ facem socotéla moș Radule.

Cheltuiescĭ cincĭ parale pe tutun pe di?

— Câte-odată și dece, dise moș Radu cu o voce schimbată.

— Sĕ socotim numai câte cincĭ parale pe di, acesta face 35 banĭ pe sĕptĕmână, o corónă și cincĭ-zecĭ (1.50) pe lună, 18 cor. pe an, 180 cor. la sfîrșitul a zece anĭ.

— Dumnedeule! cum, acésta merge așa de repede?! nicĭ nu m'am gândit vre-odată la lucrul ăsta.

— Așteptă, moș Radule, bagă de sémă, că n'am pus la socotélă lulelele sparte sĕ punem numai o lulea pe fie-care lună, acestea fac după zece anĭ 120 lulele, care costă cu totele 6 cor.: decĭ 186 cor. de fumat. Bagă de sémă că nu am pus la socotélă dilele când cumperĭ de 10 banĭ tutun, și dilele de sĕrbătóre când eștĭ nevoit sĕ cumperĭ de 30 banĭ. Sĕ adăogăm numĕrul cutiilor de chibriturĭ, pe carĭ le stricĭ, ca sĕ îțĭ aprindĭ tutunul din lulea, în timp de dece anĭ. Sĕ mai adaogăm pe lângă acésta, că-țĭ stricĭ sănĕtatea sub cuvênt că'țĭ recâștigĭ curagiul, că'țĭ pierdĭ timpul, ba 'țĭ ardĭ hainele, că poțĭ sĕ-țĭ aprindĭ casa, că dai povețe rele copiilor tĕi, carĭ vor întrei și vor împătri cele 18 cor. de tutun pe an și numĕrul lulelelor sparte. Apoi nu uita, că luléua cere câte-odată o ceascĕ de țuică séu o sticlă cu vin; și atuncĭ cheltuelile merg crescênd mereu; și vei fi obligat sĕ cinstescĭ doi séu trei prietinĭ. In fine gândesce-te la tóte certurile, ce se pot nasce, bătăile ce se pot ivi în fumul tutunului, țuicei séu al vinului, și atuncĭ vei avé o ideie fórte tristă despre tutun....

— Oh! destul, destul, întrerupse moș Radu îngrozit.

Și moș Radu sfărîmă luléua sa de pămênt strigând: „Cea din urmă".

Rațele și rățoiul.

— Fabulă. —

Pe undele unui lac, di de di înotau câte-va rațe, și nu veniau în sat decât de cu sĕră, căcĭ pe lac, afară de nutremênt, își mai găsiau plăcerea și în sburdălniciile și gălăgia ce-o faceau. Când se reintorceau la culcuș, o apucau în sbor, producênd sgomot. Intre rațele, ce erau proprietatea unui și aceluiașĭ, era și un rățoiŭ care, din întêmplare într'o di nu plecase pe lac, ci rĕmăsese acasă. Nu sciu, din ce causă, póte vor fi vĕdut, audit și pățit ceva, destul, că în acea di veniseră rațele mai de timpuriu acasă bătând din aripĭ și făcênd gălăgie și sgomot asurditor, de crede-ai că-și fac de cap. La audul acelui sgomot nu prea îndatinat, rățoiul ridicându-șĭ capul privind în tóte părțile, ascultând și întindêndu-șĭ aripile, le eși întru întêmpinare și, curios a sci décă cumva li s'a întêmplat vr'un rĕu, le întrébă:

— Dér acuma ce-i cu voi?!

— Am prins un pește atât de mare, cât abia l'am înghițit. — O, cum n'ai fost cu noi, cum ne-am petrecut adĭ. — Bat'o s'o bată cum ne înspăimântă afurisita aceea de vulpe, ș. a. m. d. rĕspunséră rațele care de care, dér tóte de-odată găgăind și ne putând fi înțelese:

— Ei dér nu-mĭ povestițĭ tóte de-odată, ci pe rênd, décă vrețĭ sĕ vĕ 'nțeleg! — adause rățoiul

— Ascultă numai! — Ascultă-mĕ pe mine..., — Lăsați-mĕ sĕ povestesc eu, că..! și așa mai departe tóte ér de-odată, ca mai nainte.

— Ei, lăsați-mĕ acum în pace, nu-mĭ facețĭ móră în cap! Tóte de odată voi putețĭ a vĕ povesti vedeniile și pățăniile, dér cine dracu póte avé urechĭ așa tarĭ sĕ vĕ pótă asculta gălăgia și cap asa mare sĕ vĕ pótă cuprinde leletiturile tóte și de-odată? — dise mânios rățoiul și cu asta le părăsi, lăsându-le sĕ-șĭ continue gălăgia.

* * *

Două, trei, séu mai multe femei sĕ duc împreună p'aci 'ncolo, și vĕd ceva miraculos, aud ceva îngrozitor séu pățesc vr'o buduhală, întorcêndu-se ér împreună: sĕ ai urechĭ sĕ le asculțĭ și cap sĕ le înțelegĭ, când ca rațele mele, tóte de-odată îțĭ povestesc celea audite, vĕdute și pățite făcênd gălăgie.

Gavril Bodnariu.

„Călindarul Plugarului" pe anul comun 1902.

A apărut și se póte procura dela *Tipografia A. Mureșianu* (Brașov) „Călindarul Plugarului" pe anul comun 1902.—Anul X.

Acest călindar, care se estinde pe 9 cóle de tipar format 8⁰ mare cuprinde:

In *partea calendaristică*: Cronologia anului 1902; Regentul anului; Sĕrbătorile și alte dile schimbătóre; calculul sĕrbătorilor mai marĭ; Porturile etc. Urméză partea strict calendaristică: cele 12 lunĭ ale anului cu sfaturĭ pentru plugarĭ și semnele de timp după calendarul de 100 de anĭ.

Urméză Genealogia domnitorilor; Taxele telegramelor și postelor; Competințe de timbru și taxe; Scala timbrelor; Têrgurile din Ardeal, Bănat și Țéra ungurésca în ordine alfabetică și apoi după lună și di; Tîrgurile din Bucovina; Mĕsurile metrice etc.

In *partea literară* se găsesc bucățĭ alese de cetit: „Cetatea dela Fântânele"; (Moțul: Teofil Frâncu); „O scrisóre dela Muselim Selo" (poesie de G. Coșbuc); „Frumósa Irina" (baladă de St. O. Iosif); „Raze de primăvară" (poesie de Z. Bârsan-Veturio); „Grăuntele de grâu" (de contele Lew Tolstoi); „Bĕtrânul clopotar" (Idilă de primăvară, (de W. Korolenko); „Lăcomia strică omenia" (Proverbe de Marion); „Două hiene" (fabulă, de Gavril Bodnariu); „Gâscele Ovreului" (anecdotă, de Cărăbuș).

Partea economică: „O ramură de producțiune și avuția națională"; „Facețĭ pânză în casă" (ambele de Dr. G. Maior); „Economia": „Iernatul vitelor". — Urméză diferite povețe; lectură distractivă, glume etc.

Călindarul are în frunte portretul lui *George Lazar*, cu biografia, (în partea literară.)

Un esemplar „Călindarul Plugarului" costă 25 cr. (50 banĭ), plus 5 banĭ porto postal. *Vendĕtorilor se dă rabat cuvenit.*

Calendarul sěptěmànei.

IANUAR. (1902) are 31 ḑile. GERAR.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	27 † sf. I. Ch. g. d. aur	9 Apolonia
Lunĭ.	28 C. P. Efraim Sir.	10 S. Scolastica
Marțĭ	29 Ad. sf. m. Ignat	11 Sep. Efrosina
Merc.	30 † SS. Gr., Va, Ion	12 Eulalia
Joi	31 Sf. Ciril și Ioan	13 Catirina Ren.
Viner	1 Martirul Trifon	14 Valentin
Sâm.	2 Intimp. D-lui	15 Faustin

Cursul la bursa din Viena.

Din 7 Februarie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	119 90
Renta de coróne ung. 4%	97.70
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	120.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	100.70
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	119.—
Bonurĭ rurale ungare 4%	96.—
Bonurĭ rurale croate-slavone	96 —
Impr. ung. cu premii	189.25
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin	156 75
Renta de argint austr.	101.20
Renta de hârtie austr.	101.10
Renta de aur austr.	121.—
Losurĭ din 1860.	151.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16 47
Acții de-ale Băncei ung. de credit	708.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit	640.50
Napoleondorĭ	19 04
Mărcĭ imperiale germane	117.20
London vista	239.40
Paris vista	95.25
Rente de coróne austr. 4%	98.60
Note italiene	93.10

Cursul pieței Brașov.

Din 8 Februarie n. 1902.

Bancnota rom.	Cump.	18.94	Vênd.	18.98
Argint român.	„	18.80	„	18.84
Napoleond'orĭ.	„	19.—	„	19.04
Galbenĭ	„	11.34	„	11.40
Ruble Rusescĭ	„	127.—	„	128.—
Mărcĭ germane	„	58.50	„	—.—
Lire turcescĭ	„	10.72	„	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	„	101.—

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 4 Februarie n. de 25,501 capete, la 5 Febr. n. au intrat 633 capete și au eșit 1381 capete, rémânênd la 6 Februarie n. un numer de 24.753 capete.

Se notéză marfa unguréscă: veche grea dela 94.—96 fil. tînĕră grea dela 96—98 fil., de mijloc dela 94—96 fil. ușóră dela 92—94 fil. — Sêrbéscă: grea 90—91 fil., de mijloc 88—90 fil., ușoră 86—88 fil. kilogramul.

Proprietar: Dr Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Nr. 1626—1902

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoscința publică că rațiociniul cassei orfanale pe a. 1901 esaminat și provĕḑut cu clausulă de contabilitatea orășenéscă se póte lua în vedere la sedria orfanală orășĕnéscă de orĭ cine — dela *6 Februarie* a. c. 15 ḑile înainte ér eventualele observărĭ față de acela sĕ pot face în terminul susindicat la subsemnatul magistrat.

Brașov, 1 Februarie 1902.

(409,1—1) *Magistratul orășenesc.*

Nr. 9746—1901.

Publicațiune ulterióră.

Deóre ce încă mulțĭ dintre solvenții de dare nu ș'au înaintat cólele de fassiune pentru mĕsurarea dării de cl. III pe anii 1902, 1903 și 1904; cólele de fasiune pentru darea de cl. IV pe anul 1902 și a celor pentru darea de interese după capitale și rente, de aceea prin acésta se provócă toțĭ acei solvențĭ de dare carĭ nu ș'au înaintat cólele de fasiune sus amintite sĕ și-le înainteze la subscrisul oficiu de dare orășenesc până la 13 Februarie a. c. cu atât mai vêrtos, căcĭ la din contră, cólele de fasiune neînaintate, sĕ vor pregăti pe spesele părților negligente.

Brașov, 5 Februarie 1902.

(408,2—3) *Oficiul de dare orășanesc.*

Nr. 686—1902.

Publicațiune.

Din partea subsemnatului oficiŭ de dare prin acésta se aduce la cunoscință publică, că Ilustritatea Sa Domnul Vice comite cu resoluțiunea Nr. 558/902 ne-a transpus consemnarea despre **acei restanțierĭ în darea de drumurĭ comitatense**, carĭ acéstă datorie a lor au a și-o achita prin muncă; aceste consemnărĭ se pot lua in vedere la oficiul de dare orășenesc în termin de 15 ḑile, adecă dela 4—19 Februarie inclusive, asemenea stă în voia restanțierilor respectivĭ, ca în decursul acestui termin **sĕ șĭ presente la oficiul de dare orășenesc eventualele lor observărĭ.**

Observările séu recursele întrate după acest termin nu se vor lua în considerare.

Brașov, 3 Februarie 1902.

(408,3—3) *Oficiul de dare orășanesc.*

Nr. Mag. 18091—1901.

PUBLICAȚIUNE

reforitóre la vinderea reaiităților orașului dela scăldile din Zizin.

In scopul vinderei realităților orașului Brașov, aflătóre în scalda Zizin, îndepărtare de Brașov 17 kilometri sĕ va ținé **Vinerĭ în 28 Febuarie 1902** licitație verbală împreunată cu oferte în scris.

Locul licitațiunei va fi localul oficiului economic orășanesc din Brașov.

In vândare se pun așa numita „Curie“ (casa domnéscă), Hotelul „Concordia“, scalda de valurĭ, scalda de vană, promenada cu parcurile ei și cu sala de așteptare, sala de promenadă, pavilonul de musică, butică de zaharicale, isvórele minerale cu numirea: fântâna „Ferdinand“, fântâna „Ludwig“, scalda isvoritóre „(Lobogó)“ dinpreună cu isvorul numit „Francisc“, sala de așteptare de lângă el dimpreună cu teritoriul ce-i aparține; mai departe: parcul Schwarzenberg, complexul de pădure „Săcădatu“ și „Lobogó“, livadia Lobogó, 3 grădinĭ și livedile parcelate; tóte aceste sĕ pun în licitație cu *prețul de strigare de 27,284 de Coróne.*

Ofertele scripturistice sunt a sĕ așterne cel mult până **în 27 februarie 1902 la 12 óre din ḑi,** adecă până în ḑiuĕ premergătóre a pertractăriĭ de oferte la oficiul economic orășănesc; ofertele întrate mai târḑiu nu se vor lua în considerare.

Condițiunile de contract sunt espuse și se pot lua în vedere și decopia de toțĭ amatoriĭ, în oficiul economic orășănesc, până la ḑiua pertractăriĭ ofertelor, în órele din nainte de améḑĭ dela 8—12, și la cerere sĕ vor și trimite amatorilor de cumpărare prin oficiul economic orășănesc.

Brașov, în 30 Nov. 1901.

2—3,354 *Magistratul orășenesc.*

Publicațiune.

Imobilele aparținĕtóre moștenirei după *Dr. Ferdinand Otroban* ce sunt specificate mai jos în mod amĕnunțit, **se vor vinde în 15 Februarie 1902** în cancelaria notarului public reg. Karl Schnell (Brașov, Strada Vămiĭ Nr. 17—15) **prin licitațiune publică**, ce se va ținé acolo de bunăvoie, începĕnd dela órele 9 diminéța.

Imobilele se vor vinde și sub prețul fixat. Moștenitoriĭ însă îșĭ reservă dreptul de a primi séu refusa ofertul făcut.

Ofertele se pot trimite și înscris până la órele 9 a. m. din ḑiua licitației la notariul reg., care ține licitația, și acestea se vor deschide după terminarea licitațieĭ verbale.

Condițiunile amĕnunțite de licitare se pot vedé și ceti în cancelaria notarului reg. Karl Schnell.

Coróne:

1. Casă de pétră indusă în cartea funduară din Brașov Nr. 2660, A † 5372 nrii top. și situată în Brașov, str. Spitalului nr. 32 nou (430 vechiŭ) 13,000
2. Casă de pétră și grădină indusă în cartea funduară din Brașov nr. 2660 A † 6193, 6194/1, nrii top. și situată în suburbiul Blumena, str. Măestrilor, nr. 19 nou (33 vechiŭ) . 18,000
3. Casă de pétră, indusă în cartea funduară din Brașov nr. 2660 A † 5498/1 și 5498/2, nr. top., situată în str. Stlui Ioan nr. 17 nou, (638 vechiŭ). 40,000
4. Casă de lemn, indusă în cartea funduară din Brașov nr. 2660 A † 3348, 3349, nrii top., situată în suburbiul Scheiu, Podul Crețului, nr, 107 nou (676 vechiŭ) 2000
5. **Villa din Predeal**, cu tot mobiliarul din ea și cu aranjamentul, îndusă în cartea funduară din Brașov, nr. 10,961 A † 25,404/12 nr. top., situată imediat la graniță 16,000
6. Casa cu șése apartamente de locuit, cu o mare grădină de póme, odăile folosite pentru locuință de vară, dimpreună cu mobiliarul, indusă în cartea funduară din Bacĭfalu (Săcele) nr. 598 A † 1659/1, 1659/2, 1660, 1661, 1662, 1663, 1664, 1665 nrii top., situată în acea comună, nr. casei 446 20,000
7. Casa cu patru locuințe și grădină, indusă în cartea funduară din Bacĭfalu nr. 598 A † 1358, 1359/2, 1360/2, 1361/2, 1362/2. 1363/2 1364/2, 1611 n-riĭ top., nr. casei 445 . 10,000
8. Așa numita *„Villa Zona“* din *Elepatak* cu întreg aranjamentul, cu mobilele din ea, cu partea de drept la băi, la apa minerală, îndusă în cartea funduară din Elepatak nr. 3118 A † 1535, 1546/1, 1546/2, 1546/3, 1547, 2744 nr. top. cu măieriște 14,000
9. Casele induse în cartea funduară din Brașov, Nr. 2660 A † 5434 nr. top., și situate Strada-Porțiĭ nr. 16 și cel vechiŭ nr. 488, și cea sub A † 5420 nr. top. din strada Spitalului nr. 11 nou și 475 vechiŭ, amĕndouĕ casele la olaltă (fostu Hotel Baroș) 130,000
10. Prima fabrică ung. de petroleu îndusă în cartea funduară din Brașov nr. 9852 A † 24801/1. 24801/2, 24801/3, 24801/4, 24801/5, 24801/6, 24801/7, 24801/8, cu edificiile ce se află: fabrica de petrol, cu licența de import de țiței, 2 cazane de transportat țițeiŭ 160,000
(materialul brut se vinde după prețul cumpĕrăriĭ, ér marfa gata după prețul piețiĭ).
11. Un loc de arat îndus în cartea funduară din Bacĭfalu nr. 598 A † 1267 nr. top., situat în așa numită Közép-kövecs . . 200
12. Locurile de arat din cartea funduară Bacĭfalu nr 598 A † 1567, 1568, 1569, 1571 nrii top., pe hotarul Timișului . . 800
13. Locul de arat îndus în cartea fund. Bacĭfalu sub nr. 598 A † 1580 nr. top., pe hotarul Timișului. 100
14. Imobilele îndusе în cartea funduară din Bardocz 79, 652, 152 și din Füle 374, 286, 371 și 372 și anume: Intravilanu din Bardocz cu 2 locuințe (Curia) grădină cu pomĭ și sĕmĕnătură, móră de măcinat cu 2 petri, locurĭ îngrădite 108 jugĕre de sĕmĕnat, proprietate comasată cu locuințe, 10 jugĕre fĕnațe, 45 jugĕre pădure (partea numită tilalmas és ravaszik düllö). In Füle, Stabilimentul vechiŭ, Usină de fer cu tótel acareturile, ḑidirile, sesiunĭ, 240 jugĕre pădure pe hotarul Dobrota și 474 jugĕre pădure de fag pe hotarul Csik-Szent-Simon. Tóte la olaltă 64,000
15. Locul de ḑidire îndus în cartea funduară din Apacza nr. 1011 A † 1601/2, 1602/2, 1603/2 800

Vadiu de 10% din prețul imobilelor este a se depune în banĭ gata séu în hârtiĭ de valóre, ér la oferte înscris este a se alătura și vadiul.

Brașov, 16 Ianuarie 1902.

Moștenitoriĭ rĕposatului
Dr. Ferdinand Otroban.

5

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.